

Zu der

öffentlichen Prüfung

im

Königl. Gymnasium zu Rastenburg

welche

den 2. und 3. October 1827 gehalten werden wird

ladet gebührend ein

der Director Krüger

indem er einige Nachrichten über das Gymnasium im Schul-Jahre 1827 mittheilt.

Diesen geht voraus die Fortsetzung der Abhandlung des
Oberlehrers Wannowski

de initiis theoriae casus, qui dicitur absolutus.

Königsberg,

gedruckt in der Hartungschen Hof- und Universitäts-Buchdruckerei.

Wm. Lloyd Garrison

1840

Fortunae vicissitudines parum mihi gratae, quas quidem mox in meliores abituras esse puto, eo me impulerunt, ut etiam hoc anno partes programmatis edendi suscipere in exoptatissimis haberem. Hoc etiam, enixe orans et rogans collegas meos, impetravi, sub hac tamen conditione, ut futuro tempore, vicibus scribendi programmatis cedens, iis sic occasionem praebeam, plures eiusdem argumenti tractatus per plures annos continuandi, quod etiam praeses collegii nostri reverendissimus auctoritate sua confirmavit.

Wannowski.

Theoria casus, qui dicitur absolutus.

Fasc. III.

Etiam in hoc tertio programme, quod *παρέργως* modo singula capita quaestionis institutae complebit, theoriam nominativi absoluti non tangam, quam in hoc tempus removeo, quo iusto ordine totum tractatum sum absoluturus. Disputabo tunc etiam de usu nominativi temporalis. Ex quo enim Prisciani opera diligentius scrutatus sum, semper mihi haec eius verba lib. 18. c. 26 artis gr. (T. 2. p. 245. edt. Krehl.) „*Illi (s. c. Graeci) πολλοῦ χρόνον, καὶ χρόνον πολλῶ, καὶ χρόνον πολλὸν καὶ χρόνος πολλὸς τόδε οὐκ ἐγένετο*“ suspecta fuerunt atque intento animo inquisivi, an ultimae constructionis integra auctoritas a scriptoribus ipsis nobis sit

suppeditata. Haec enim coniunctio verborum, ubi nominativus substantivi cum participio iunctus legitur, huc trahi nequit; quippe cum plane alia sit ratio structurae participialis, atque singuli vocabuli. Qua de re mitto constructiones, qualis est apud Herod. 3, 104 *μεσοῦσα δὲ ἡ ἡμέρη, σχεδόν παραπλησίως καίει ὁ ἥλιος*, et similes id genus. Sed etiam, nullo addito participio, sic etsi rarissime, nominativus temporalis unius vocis usurpatus fuisse videtur. Cum sit enim tralatitium, Graecos dixisse *οὐ πολὺς χρόνος ἔξ οὗ* (cf. Lobeck, ad Ajac. v. 601.), e. c. *οὔτοι γὰρ ἄρχοντες οὐ πολὺς χρόνος ἔξ οὗ*, negligentia quadam factum est, ut illud *ἔξ οὗ* reticuerint, solumque nominandi casum reliquum fecerint. Sic Iulian. Ep. 35. p. 408. B. *καὶ ταύτης ἤρξαν, ὡς φασι, τῆς καινοτομίας ἑβδομος οὔτιος ἐνιαυτός*. Iam sic paulatim obliti in hac formula omissum esse *τὸ ἔξ οὗ* ideoque nominativum hunc significare tempus abhinc, usurpare eam coeperunt notione temporis, per quod quid fit; ut v. c. Demosth. in Timoth. p. 1193, 5 *καὶ οὗτος ὁ χρόνος (,) ἦν Ἄλκιςθένης ἄρχων*. Sic enim, modo interposita interpunctione exili, locum hunc tuebor; quae ratiocinatio si cui non plane videatur frigida et reiicienda, iam Plutarchi locum proponam, qui in omnibus Codd. sic legitur in capit. descrip. p. 289 H. *ἐορτὴ δὲ (,) μηδὲν λυπούμενος ποιεῖν*. Facillima est ubique correctio; sed cavendum, quo minus nimis seduli simus. Mihi certe similia exempla, quorum magnam partem studium editorum forsitan oblitteravit, Prisciano ansam dedisse videntur, ut *πολὺς χρόνος τοῦτο ἐγένετο*, gaecam esse constructionem pronuntiaverit; etsi haec vix nos commovent, ut Stephano suffragemur, qui in hac formula *ἔτος εἰς ἔτος* primum *ἔτος* falso pro nominativo habet, cf. Musgrav. ad Sophocl. Antig. v. 341. Neque Latinorum nox adpositum est exemplum, quae est aperte forma, syncopen passa, in compositione „media nox,“ apud Lucilium in fragm. itiner. apud Wernsdorf. T. V. I. p. 35. — Sed haec modo obiter. Quam in Fasc. II. disputationem de casu tertio absoluto inchoavi, hanc iam continuabo. Modo verbo moneam, hunc casum maxime usurpari in descriptionibus regionum tabularumque, ut apud Philostr. v. Apollon.

p. 57. ὁ ἱερὸν (ἡρασί) Διόνυσον ἑαυτῷ φυτεῦσαι, δάφναις περιεστηκνύαις κύκλῳ „plantatis in orbem lauris.“ aut apud Plut. de Isid. p. 363. c. de annulo γλυφὴν μὲν ἔχούσης ἄνθρωπον εἰς γόνυ καθεκτότα, ταῖς χερσὶν ὀπίσω περιηγμέναις“ manibus post tergum reductis.“

Wytttenbachius, qui saepe res vel tironibus notissimas longo digerit sermone, disputat ad Ev. ap. p. 40. (edt. Boisson.) de constructione hac Ἐπιδαμνός ἐστι πόλις ἐν δεξιᾷ εἰσπλέοντι et pertendit, hunc dativum esse dativum consequentiae, quia pro eo subinde genitivus reperiatur. Debile argumentum; nulla est enim haec absoluti notio, ubi inter casum nominis et verbum enuntiati est quid coniunctionis et relationis, quemadmodum l. l. inter ἐστὶ et εἰσπλέοντι, quae tum demum locum habet, ubi casui ipsi est quidem notio temporalis, localis, instrumentalis, sed nullus nexus cum verbis sententiae, seu antecedentis seu subsequents. — Hoc vero silentio mihi non praetereundum videtur, inter auctores graecos Pausaniam maxime in hac positione dativi, ut sic dicam, exultasse, non modo diversos casus, et genitivum et dativum, coniungentem, ut lib. 3, 25, 2 προελθοῦσι δὲ αὐτόθι, διαβάτων ποταμόν ἐστιν Οἰνός, et vice versa 3, 10, 7 ἐπανελθόντων δὲ ἐντεῦθεν, προελθοῦσιν ὀλίγον ἀγαμά ἐστιν Ἡρακλέους, aut 2, 7, 1 ἐχόντων δὲ ἀσθενῶς ἤδη τῶν Σικωνίων . . . διακειμένοις οὖν ἀδυνάτως, σεισμὸς ἐποίησε τὴν πόλιν ἀνδρῶν ἔρημον, etsi hoc exemplum alius est notae; sed etiam diversos numeros committentem, ut lib. 2, 25, 8 ἐπανελθόντων δὲ εἰς τὴν λεωφόρον, ἐπὶ Μιδεῶν εἰς ἀριστερὰν ἤξει; ubi ne credas modo antithesi antecedentis καταβάτων μὲν parilitatis nimio studio ductum auctorem, nulla sequentis constructionis ratione habita, etiam ἐπανελθόντων δὲ posuisse. Etenim hoc idioma, quo stilus geographi insignitur, est etiam ibi, ubi nulla est oppositio, ut lib. 8, 20, 1 προελθόντων δὲ σταδίου ὡς πενήκοντα, ἐπὶ τοῦ Λάδωνος ἀφίξη τὰς πηγὰς, qui locus magis est superiori adpositus, quam quem Siebelis l. l. adfert. —

Haec anomaliae plerumque inde ortae esse videntur, quia aliam constructionem animo informaverat auctor, atque aliam in decursu orationis

exhibuit; quod quam insolenti vel in brevissimis sententiis fiat modo et peritum et imperitum offenderit. Sic iam vidimus Pausaniam in hac coniunctione, ubi quid intransibibus vel exeuntibus e parte aliqua adparere dicitur, promiscue et dativum et genitivum usurpasse; sed nec accusativus plane exclusus erat. Sic enim apud Pausan. lib. 2, 38, 5 plurimi, Codd. hanc offerunt lectionem *λόντα δὲ ἄνω πρὸς τὴν ἠπειρον, Θυρέα χωρίον ἐστίν;* ubi nunc *λόντι* legitur ex emendatione, quae ut est speciosa, vereor, ne ipssus auctoris detorqueat verba. Primum enim non hoc solo loco, sed etiam alibi apud geographum optimi libri exhibent eandem, a librariis statim exauctoratam structuram, ut lib. 4, 33, 5 *διὰ βάντα δὲ τούτους, πεδίον ἐστίν ὀνομαζόμενον Στενοκληρικόν;* quem accusativum editores statim in dativum mutatum iverunt; nihil morantes, etiam lib. 5, 23, 1 similiter legi *καὶ αὐθις πρὸς ἄρκτον ἐπιστρέψαντα ἄγαλμά ἐστι Διός.* Haec documenta apud ipsum Pausaniam, prout nunc textus auctoris circumfertur, citare possumus. Fortassis etiam alibi eandem compositionem fuisse adhibitam, quam non tulit librariorum oscitantia, inde colligas, quod Stephanus Byzant., laudans verba geographi e libro 9, 24, 7 sumpta, accusativum habet *ὑπερβάλλοντα . . . πόλισμά ἐστι,* ubi nunc apographa nostra *ὑπερβάλλοντι* exhibent— Equidem neutiquam pertenderim, accusativum hunc esse vere absolutum, sed hoc tantum pro comperto habeo, accusativum hunc e manu auctoris ipsa profectum esse, e synchysi constructionum facillime oborta. Neminem enim latet, frequentatam esse apud Pausaniam in hac coniunctione, de qua nunc instituta est quaestio, verbum *δέξεται σε* aut simile. Iam igitur summo iure accipere possumus, illis locis Pausaniam in exordio sententiae casum quartum posuisse, tanquam si sequeretur *δέξεται σε πόλις* aut *πεδίον*, cum tamen postea alio modo converteret orationem, adeo ut accusativus hic non quadraret. Hoc utique ferendum apud hunc auctorem, qui quanta cum licentia legitimum orationis cursum deflexerit, mox videbimus. Adparet igitur, quod mihi demonstrandum proposui, in hac sententiarum coniunctione, ubi quid alicui ex hac illave parte situm esse dicitur, et

dativum et genitivum et accusativum fuisse usurpatum, Nominativi exempla frustra quaesivi. —

Sed iam redeamus, unde digressi sumus, ad explicationem dativi absoluti. In Fasc. I. p. 22 dixi, rarissime etiam cum ὡς, ὥσπερ iungi dativos, qui omni nexu cum cetera enuntiati parte sunt destituti. Huius usus memorabile argumentum exhibent verba Eūnapii vit. Aedes. p. 25 (Boisson) Ἀβλάβιος οὕτω πλείονα ἐδύνατο τοῦ βασιλεύοντος, ὥστε καὶ Σώπατρον ἀπέκτεινεν, αἰτίαν ἐπενεγκῶν τῆς Σωκρατικῆς εὐηφειστέρων, ὥσπερ ἀτάκτῳ δίμῳ τῷ τότε βασιλεύοντι. Recte mihi videtur h. l. Boissonade ad dativum absolutum explicatione confugisse, cum haec verba, etsi paulo contorta, nullum alium sensum fundere videantur, nisi hunc: ficta criminatione innocentem perdidit, tanquam vaga multitudo illius temporis, τῷ τότε, imperium tenente, non rege sapienti. Ad ἐπενεγκῶν enim nullo modo hi dativi referri possunt; qui tum demum pertinuerint ad hoc verbum, si ἐπενεγκεῖν αἰτίαν significaverit culpam rei exponere, aut enarrare alicui, quod plane non est graecum.

Sed dativi huius, particula nulla addita, usum explicare operae praetium esse videtur, maxime cum interpretes, ut Boissonade, Wytttenbachius et alii, si quando ad expositionem huius idiomatis linguae delabuntur, diversissima atque nihil ad rem facientia constipant, quod semel monuisse sufficiat, neque me illorum sermones deterrebunt, quominus in mea persistam via. Eiusdem Eūnapii hic pertinet locus, iam ab interpretibus notatus, in vita Chrysanthii p. 109 ὁ δὲ Χρυσάνθιος τοῖς πρώτοις θεωμένοις (sc. σημείοις) κατὰ μικρὸν ἐκ παραγωγῆς ἐπὶ κίνησιν τῶν δοθέντων ἐβάδιζεν, qui est dativus absolutus temporalis. Ex exemplis Boissonadii, hunc casus usum illustraturis, ne unum quidem est, quod non sit alienum.

Pausanias, qui ex imitatione Thucydidis huius dativi positionem vario colorat modo, meri absoluti exemplum temporalis unum modo supeditat, lib. 4, 16, 2, τούτοις δὲ φεύγουσι, διώκειν ἐπέταξεν ὁ Ἀριστομένης ἕτερον τὸν Μεσσηγίων λόχον; et hoc etiam artificiosa constructione

tollere vult Siebelisius, dicendo, ἐπέταξεν pertinere ad φεύγουσι, ad δειώκειν supplendum esse αὐτοῦς. Etiam si haec interpretatio: immisit fugientibus cohortem, quae eos persequeretur, iam inde nobis parum arripet, quia in ἐπιτάττειν non nisi collocandi, instruendique, sed non immitendi latet notio, quae h. l. necessario requiritur, eo magis adhuc ad explicationem antiquorum comprobendam adigimur ob id, quod recentioribus auctoribus graecis usus dativi temporalis abiudicari nequit, quod infra diligentius confirmabimus. Alia vero exempla, ubi Facius dativi absoluti vestigia sibi invenire visus est, alio modo sunt emendanda. Sic lib. 4, 24, 2 haec leguntur verba οὐδὲ Μεσσηνίου ἐλελήθει δήπου, καὶ μῆσυντελοῦσιν εἰς τὸ συνέδριον, ὡς ἐπὶ Λακεδαιμονίου τὰ Ἀχαιῶν ὑπάρχει, quae Facius perverse interpretatur, iam a Siebelisio refutatus, qui recte modo dativum commodi hoc sensu accipit: esse illis, quamquam foederi Achaico adscripti non sint, tamen foedus illud utile, cum in Lacedaemonios intentum sit. — Sed iam proxime ad naturam absoluti casus accedit dativus, qui occurrit lib. 5, 4, 5 ὑπερβάντι δὲ ὅσοι σφίσι ἐγένοντο κίνδυνοι πρὸς Πισαίους, συνέβαλον Λακεδαιμονίοις. Hic dativus omnino a cetera enuntiati parte seiunctus est, cuius legitimus nexus hic est „omissis, quae iis acciderint contra Pisaeos, statim adcingor ad enarrandum, eos cum Lacedaemoniis manus conseruisse.“ Errat Siebelisius qui, aliis rebus intentus, huius constructionis, ut sic dicam, abnormitatem non perspexisse videtur, cum plane aliena arcessat argumenta. Erat, cum cogitarem, ὑπερβάντι esse h. l. usurpatum ex analogia τοῦ συνέλοντι εἰπεῖν; sed, quo minus pariles sint hae locutiones, intercedere videtur, quod συνέλοντι nunquam sine infinitivo εἰπεῖν aut simili me legere memini, qui h. l. omissus exemplum hoc reddit singulare. —

Alibi ex immutatione constructionis haec anomalia invecta est; quae de re non sollicitandus dativus lib. 5, 6, 3 μετὰ δὲ τὸν Ἀνιγρον ὀδεύσαντι . . . Σκιλλοῦντος ὄψει ἐρείπια, ubi nunc emendatrix manus nominativum immerito induxit, quippe cum in ὄψει facillime inverti poterat ἀναφανήσεται aut simile verbum, quod primum animo auctoris ob-

versabatur, cum dativum posuerit. Multo insolentior ἀκαταλληλία est lib. 7, 25, 4 τοῖς μὲν δὴ ἀγάλμασι ξύλων ἐργασμένοις, μέγεθος εἰσὶν οὐ μεγάλοι· κατὰ δὲ τὴν εἰσόδον εἰς τὸ ἱερὸν γυναικῶν εἰκόνες λίθου τέ εἰσιν ἐργασμένοι. Insulsa est Facii explicatio, qui ex sequentibus „εἰκόνες“ supplet ad εἰσὶν οὐ μεγάλοι. Quid enim sibi vellent verba ἀγάλμασιν εἰσὶν εἰκόνες, sensu sano destituta? Etiam Siebelisius a recta aberrat via, praepostere ad μεγάλοι subaudiens ex antecedentibus Εὐμενίδες, hac addita interpretatione „Eumenides in (?!) his simulacris non sunt magnae,“ quod quam sit molestum, nemo non videt. Mihi contra h. l. ἄγαλμα et εἰκόνων ut συνώνυμα usurpata esse videntur, quod tum fieri solet, si ἄγαλμα significat illud foeminam, quemadmodum nostro loco Eunemidas, aut lib. 7, 26, 3 Fortunam, unde etiam dicitur ibi ἄγαλμα τὸ κέρας φέρουσα. Iam cum dativos illos poneret auctor, cogitandus est sic fere voluisse pergere μέγεθος ἦν οὐ μέγα, quae formula facillime in cognatam μέγεθος ἐστὶν οὐ μεγάλα abire potuit. Sed quia ἀγάλματα illa repraesentabant furias, mutato genere, ἐστὶν οὐ μεγάλα transformavit in εἰσὶν οὐ μεγάλοι. Haec est illius discrepantiae origo. — Ferenda est id genus enallage apud Pausaniam, cum sibi singuli auctorum singulas et sibi proprias permiserint rationes, quae paulo insolentiosem dativi usum, sed non absolutum, exhiberent. Sic, ut modo unum adferam, Philostratus characterem suum eo insignem reddidit, quod dativum cum simplici posuit verbo, ubi nos δοκεῖ cum infinitivo exspectaverimus; sic p. 592 (Olear.) διορῶντι τὸ ἐν ταῖς μελέταις εἶδος, οὐδὲν βέλτιον ἑτέρου ἠτικίσε pro ἀτικίσει ἐδόκει; aut ibd. p. 610. καὶ τοῦτο οὕτως μὲν ἀκούσαντι, κακία τοῦ μειρακίου προσκείμεται, quod sic vertendum“ qui haec modo obiter audivit, huic haec malitiae filii tribuenda esse videbuntur.“ Sed haec omnia meliori ordine sunt exponenda. —

Dativi vere absoluti usus fuit certe parcissimus, ita ut apud eos, qui erotici dicuntur, ne unum quidem documentum eius nobis reperire contigerit; neque sophistae frequentare eum videntur. In censum veniunt verba, turpiter affecta, Dionis Chrysost. Or. 36 p. 76 (edt. Reiske) τὸ δὲ

μεταξὺ συμπέφρακται καὶ ἐκεῖνο, ταῖς οἰκίαις οὐκ ἐχοῦσαις ὅποια δια-
 λείπει — haec est vulgata, aperte mendosa lectio. Contextus loci suadet
 nobis, ut aut cum Reiskio legamus, καὶ ἐκεῖνο ταῖς οἰκίαις οὐκ ἐπεχοῦσαις,
 ὅπου διαλείπει, aut cum Casaubono ταῖς οἰκίαις συνεχοῦσαις, ὅπου
 τι διαλείπει. Quam libet eligas coniecturam, iam hoc patet, esse hunc
 dativum mere absolutum localem, hoc sensu: aedibus vacuum spatium
 complentibus, aut aedibus hac regione non aedificatis, ubi deficit murus. —
 Sed est auctor, et ingenio et facundia nullo recentiorum inferior, imo
 orationis cultu et copia pluribus praestans, qui certissima documenta da-
 tivi absoluti nobis offert, unde pro explorato habere possumus, usum huius
 casus graecis huius aevi acceptum fuisse. Dico vero Plutarchum. Wyt-
 tenbachius saepe hariolatur, quando his de rebus disputat; sic cum agnos-
 cit hanc structuram in libro Plutarchi de superstit. p. 169. D. γελῶντα
 σαρδώνιον γέλωτα τούτοις ποιουμένοις* γελᾶν enim simplex verbum com-
 positi ἐπιγελᾶν constructionem accipere potest, omissa praepositione ἐπὶ,
 quae haud dubie longe crebrius additur cf. Brunk. ad Aristophan. Equit.
 696. — Memorabilia magis sunt verba in Consol. ad Apollon, p. 116. B.
 ἔχομεν γὰρ τὸ ζῆν, ὡς περ παρακαταθεμένοις θεοῖς. Wytenbachius quid
 faciendum sit ignorat; in notis textui subscriptis ἀποδώσοντες dicit sup-
 plendum esse, quae ratio ad omissa refugiendi vocabula mihi inter om-
 nes emendandi rationes minime placet; in notis vero seiunctis pertendit
 integram esse constructionem, quod recte sine dubio fecit. Fortassis e
 praecedenti ἔχομεν ad notionem τοῦ ὀφειλομένου vel similem delapsus est
 auctor, unde etiam factum est, ut dativum posuerit. Sed integrum huius
 casus sic usurpati testimonium praebent, ni omnia me fallunt, quae le-
 guntur in de fort Alexand. p. 337 A. οὕτως ἀφεῖσα τὸν Ἀλέξανδρον
 ἢ δύναμις ἤσπαιρεν, ἐπάλλετο, ἐφλέγμαине, Περδίκκαις καὶ Μελεάγοις
 καὶ Ἀντιγόνοις, ὡς περ πνεύμασι θερμοῖς ἔτι, διὰ ττονσι καὶ διαφερο-
 μένοις. E mea sententia inter hos dativos et reliqua verba enuntiati ni-
 hil coniunctionis vel rationis intercedit, ita ut seiuncti in totum absoluti
 optimo iure dici possint, et instrumentales et temporales, sic vertendi:
 dum

dum illi omnes duces, ceti spiritus calidi, discurrenter circumferrenturque. Exirde manifestum, interpunctionem post verbum *ἐφλέγμασις* nequaquam tollendam esse. — In deliciis enim habuisse Plutarchum hanc compositionem, evincit locus adpositus in De bello an pace clarior. Athen. p. 346. C., ubi haec de Epaminonda narrantur: *καὶ διαδραμὸν τὴν μεταξὺ χώραν, ἐπιφαίνεται τοῖς Μαντινεῦσιν, καὶ διαβουλευομένοις αὐτοῖς ἀκμὴν (περὶ) τοῦ πέμπειν εἰς Λακεδαιμόνα βοήθειαν, εὐθέως ὀπλιζέσθαι προσέταξε τοῖς Θεβαίοις.* Etiam hi dativi διαβουλευομένοις αὐτοῖς, cum, quod aparet, nullos alios significant, nisi Mantinenses, contra quos, adhuc deliberantes, protinus arma arripere iubet Thebanos Epaminondas, memorabile exhibent dativi temporalis absoluti exemplum, et quotusquisque est, quin hunc locum legens statim recordetur loci Pausaniae, quem supra contra Siebelisium tueri conatus sum? Atque sic etiam accipienda, quae extant in de daemon. Socrat. p. 585. A. *ὅταν . . . ταῦτα τοῖς οὐκέτιαις ὑμῶν εὐωχεῖσθαι παραδόντες, αὐτοὶ τὰ λιτὰ καὶ ἀπλὰ προσφέρησθε, κεκολασμέναις ἤδη ταῖς ἐπιθυμίαις.* Etiam hi sunt eiusdem generis dativi temporales cum, *προσφέρησθε*, quod vel dicere verbo supersedendum est, iam contineat significationem plenam sumendi cibi, neque dativum *ἐπιθυμίαις* ullo modo sibi adiunctum habere possit, et recte interpretit: iam fracto adpetitu. Quantopere vero Plutarchus in usurpanda tali dativi positione adpropinquet genio linguae latinae, haec commonstrant exempla, ubi sine praedicato, quod dicunt, modo nomina substantiva sic absolute ponuntur, ut in Quaest. sympos. p. 726. C. *καὶ τὸ μὲν ἄριστον ἐδόκει τῷ ἀκρατίσματι ταυτὸν εἶναι, μάλιστα τῷ Ὀμήρῳ* quod est verendum: teste Homero; ubi igitur merum habemus, ut barbaro utar vocabulo sed rei convenienti, latinismum. Nam ad *ἐδόκει* trahi hic casus non potest, quippe cum non Homero hoc visum sit, sed antiquis illis hominibus, quod modo ex auctoritate Homeri comperimus. Ubi vero ad sensum loci recte capiendum nec temporis, nec loci, nec instrumenti intellectus, casui huic tribuendus, sufficit, ad emendationem non tam, quam ad correctionem confugiendum, quam licet trepidante manu, tentaverim

in de daemon. Socrat. p. 597. C. Θεόπομπος δὲ παραστάς ἐκ δεξιῶν καὶ τῷ ξίφει πατάξας αὐτόν, (Cabirichum nimirum, qui auxilio erat tyrannis, quos in arce adgressi erant) ἐνταῦθα, ἔφη, κείσο μετὰ τούτων, οὗς ἐκολάκεις μὴ γὰρ ἔλευθέραις στεφανώσαιο ταῖς Θήβαις. De omissa praepositione ἐν ne cogitandum quidem; nunquam enim ea reticetur ante nomina urbium, adhaerente his alio praedicato. Neque si hos dativos latinismum redolere dixeris, adprime sensum loci reddideris, cum στεφανώσασθαι ἔλευθέραις Θήβαις non simpliciter significet „coronari liberatis Thebis,“ sed potius „ob liberatas Thebas.“ Ut uno verbo dicam, ἐπὶ omissum mihi videtur incuria librariorum, quod eleganter cum στεφανώσασθαι iungitur, quando quis dicitur se coronare ob rem, quae accepta vel recuperata laetitiam excitat. Sed haec hactenus.

Colophonem addam huic quaestioni, quae nuper de omissione praepositionis ἐν inchoata reliqui continuans. In abiecta oraculorum poesi reticentia haec creberrima; ut singula exempla enotarre fere pigeat. Cf. si tanti, oracula apud Pausan. 6, 4, 4 Νεμέα. sic. 6, 14, 1 ἀνηγορεύθη Ἰσθμῷ. 6, 20, Ὀλυμπία; et apud Plut. Quaest. Sympos p. 677. B. Ἐφύρη. — Sed etiam prosaici sequioris aetatis, haud dubie iam adsueti ad usum linguae romanae, nomina urbium aliquoties sic nude ponunt. Μαραθῶνι et Σαλαμῶνι et Ἐλευσῖνι mox cum ἐν, mox sine ἐν apud omnes deinceps auctores legitur, adeo ut libenter desideraverimus Wyttenbachi correctionem apud Plut. de malig. Herod. p. 871. D, ἐν ante Σαλαμῶνι contra Codicum fidem inserentis. — Apud Philostratum bis occurrit Ἐφέσω, sed tali verborum iunctura, ut aliam explicandi viam, si mavis, ingredi possis; nimirum in de vita Soph. p. 605. πλείστον ἄξιοι τῇ Ἐφέσω, ubi, etsi minus commode, hunc dativum etiam ab ἄξιοι pendere credideris, et ibid. p. 598. σπουδαζομένης Ἐφέσω, quod esse potest, si verba nimis urseris, id, quod ὑπὸ Ἐφέσοι. Semel in vita Apollon. p. 297 legitimus adverbiascens nomen Ἐλικῶνι in Helicone. — Apud Iulianum nomen Δελφοῖς mox cum ἐν, mox sine ἐν legitur; videmus enim in Orat. VI. p. 185. verba haec οὐκοῦν ὁ μὲν Δελφοῖς θεός, et ibid. p. 188. A.

ὁ ἐν Δελφοῖς θεός; sed in Caesar. p. 314. A. ἡ δοθεῖσα Δελφοῖς μαντεία, oraculum non incolis, sed in templo datum. Etiam apud Pausaniam multa id genus invitis Codd. intérpretes correxerunt, mirorque Cl. Siebelisium, qui sibi persuadere potuerit, ubicunque illud ἐν fuerit omissum, mendum hoc librariorum esse. Non modo enim 7, 27, 2, et 8, 26, 2 Ὀλυμπία legitur, ubi nunc Siebelesius ἐν infarsit, sed lib. 9, 22, 6 τῇ Ἀνθηδόνη μνήματα, interprete Amasaeo „quorum sunt Anthedone monumenta“ sine ulla Codd. varietate, et 10, 4, 4, τυχεῖν γὰρ δὴ ἔν Γαδείροις, ubi Facius „inserendum ἐν, quod excidit“ vereor, ut recte; nam quod postea ἐν Γαδείρος legitur, id nihil conficit, quia etiam Σαλαμῖνι, Ἐλευσίνι, et apud Iulianum Δελφοῖς promiscue et cum praepositione et sine ea legi ostendimus. Quin imo ante nomen regionis proprium haec praepositio deest lib. 9, 31, 5 τῇ Μολυκρίδι ἐγένετο ἡ δίκη, ubi nullus Codd. praepositionem habet exaratam. Quibus de locis cum doctissimi Siebelisii sententiam compertam adhuc non habeo, quosque ideo integros puto, intactum relinqui velim dativum solum. lib. 5, 24, 2 τῇ Ἄιολίδι οἰκοῦσι, et lib. 8, 7, 2 τῇ Ἀργολίδι ἀνιὸν ἕδωρ, etiamsi h. l. quod statim subsequitur ἐν τῇ Θεσπρωτίδι etiam ante Ἀργολίδι hoc ἐν efflagitare videtur. Apud Plutarchum huius usus unum indubitatum ad rem nostram faciens exemplum reperi in de Isid. et Osir. p. 352. A. τῶν Ἐρμουπόλει Μουσῶν, ubi deteriores Codd. ἐν addiderunt. — Apud recentissimos, qui integri atque puri sermonis leges violenter turbant et contemnunt, illud ἐν crebrius omittitur, ut apud insipidum istum Eumathium aut Eustathium de amoribus Ismeniae et Ismenes lib. 8. p. 362. (edt. Teucher.) πανήγυρις Δαφνηπόλει, et ibd. p. 366 θρήνων ἐπληροῦμεν θεάτρῳ; quae omissio cum iam apud antiquiores eroticos, etsi variante, ut ait Hemsterhusius ad Xenoph. Ephes. p. 23 (edt. Locell.), usu et eruditorum ratione, percrebruit, iam sibi consent, necesse est immota verba apud Xenoph. Ephes. p. 87 παννυχίδος ἀγομένης τῇ πόλει. —

Ceterum tum maxime ἐν supprimitur solet, si antecedunt dativi adverbiascentes; sic Νεμέα. cf. Maxim. Tyr. Dissert. VI. p. 98 (edt. Reiske);

atque sic etiam apud Pseudo: Plut. de educat. p. 11 F. καὶ τοὺς μὲν Ὀμήβησι καὶ τοὺς Ἡλίδε φευκτέον ἔρωτας, quod iam ob parilitatem sibi invicem respondentium vocum verisimile fit; quemadmodum etiam τῶ μυστηρίοις, quod plerumque addito ἐν reperitur, neutiquam ἐν adsciscendum, cum μορίων ἰσότης hoc non admittit, apud Plut. de fuga p. 604. C., quia antecedit Διονυσίοις. Alibi enim festorum dierum nominibus aliorumque solemnium (cf. Fasc. II. p. 7.) et adiungitur ἐν et aufertur, quod si Codd. non offerunt, perdunt operam, qui addunt, ut Locella apud Xenoph. Ephes. p. 3. v. 13. ubi ἐκείνη τῇ πανηγύρει ex analogia, a me supra exposita, optime defendi potest. — Locutio vero καινοῖς τραγηδοῖς, quam recte nunquam fere in καινῶν τραγηδῶν abire dicit Hemsterhusius, tum in genitivum hunc mutatur, si participium verbi adiunctum est, ut apud Plut. p. 710. F. καινῶν ἀγωνιζομένων τραγηδῶν. —

Iam quod attinet casus adverbiascentes, certe formis inθεν exeuntibus Graecos non nunquam adiecisse praepositionem, luculentum inter alia est Prisciani testimonium in de art. lib. 5. c. 13. p. 2 13, et lib. 13. c. 11. p. 561. et Krehl. Sed non item liquet, an idem sibi permiserint ante dativos in ασιν et ησιν terminatos. Soloecum illud οἱ ἐπὶ Ἀθήνησι προσετώτες in Eunapii vita Porphy. p. 11. ed. Boisson. Wyttenbachius emaculaturus, illud ἐπὶ in ἐν transfigurato, provocat ad probandam hanc emendationem ad notam suam ad Plut. de sera num. vind. p. 549. A. Sed ibi nihil fere absolvit, cum, excepto Cyrilli loco contra Iulian. lib. 5, p. 169. A, qui est adpositus, omnia reliqua exempla ex ionicis sunt petita scriptoribus, quibus Ἀθήνησιν et similia non adverbia, sed vulgares dativi formae erant. Aliis igitur documentis stabilienda est huius compositionis integritas, quale est inobservatum ἐν Ὀλυμπιάσιν, sine lectionis varietate, apud Plut. apophtheg. reg. p. p. 185. A; nam apud Pausan. 3, 8, 2, modo Cod. Vind. habet ἐν Ὀλυμπιάσιν. —

In Fasc. II. p. 12 adlaboravi demonstrando, graecis auctoribus, maxime recentioribus, non fuisse insuetum plures coniunctiones cum solis participiis connectere, omisso verbo substantivo, ita ut participium tum

temporis finiti, quod dicunt, vice fungatur. *Εἰ* etiam a classicis auctoribus sic fuisse usurpatum, ostendit disputatio in fasc. I. p. 7, sed cavendum, quominus exemplis his accenseas illud Demosth. in Olynt. II. p. 53, 12, quod nunc a Rüdigerō factum video. Locus, quem compendiose adferam, sic se habet: *εἰ μὲν γὰρ τις ἀνὴρ ἔστιν ἐν αὐτοῖς, οἷος ἑμπεῖρος πολέμου, ταύτους ἀπωθεῖν αὐτὸν* (sc. Philippum) *ἔφη* (sc. peregrinus homo) *εἰ δὲ τις σώφρων, τὴν ἀκρασίαν οὐ δυνάμενος γέρειν, παρεῖσθαι.* Adparet primo adspectu, perverse interpunctum esse a Rüdigerō locum, qui post *ἀνπερβλητον εἶναι* plenam distinctionem non admittit, atque facillime suppleri posse ad *σώφρων καὶ δίκαιος τὸ ἔστι* e superioribus, adeo ut *δυνάμενος* magis sit adpositio ad *σώφρων καὶ δίκαιος*. — Sed animadvertamus locum Plut. carnum esus. p. 996. E. *οὐ μὴν ἀλλὰ εἰ καὶ ἀδύνατον ἢ διὰ τὴν συνήθειαν τὸ ἀναμάρτητον αἰσχυρόμενοι, τῷ ἁμαρτάνοντι χρησόμεθα διὰ τὸν λόγον, ἐδώμεθα σάρκας, ἀλλὰ πεινῶντες, οὐ τρυφῶντες ἀναιρήσωμεν ζῶον* etc. H. l. contra Wyttēbachium *αἰσχυρόμενοι* tuear, pro *αἰσχυρόμεθα* positum, et *χρησόμεθα* etiam non muto in *χρησώμεθα*. Futurum enim, non coniunctivum ponere voluisse auctorem, patet ex barbaris formis *ἐδώμεθα* et *ἀναιρήσωμεν*, quas qui servare potuerit Wyttēbachius, ignoro. Protinus corrigas *ἐδώμεθα* in indicativum et *ἀναιρήσωμεν*. Talibus adhuc erroribus scatet Plutarchi textus. Tertium argumentum, sed non certissimum, huius positionis indagavimus apud Iulian. Or. I. p. 47, E., ubi imperator hic Constantii prudentia et vi imperium contineri dicens, haec addit: *ἀγαπητὸν δὲ εἰ καὶ τύχη μόνον δίχα φρονήσεως ἐπιτροπὴν, pro ἐπιτρέπεται.* Sed vitium delitescere videtur in verbo ipso *ἐπιτρέπεται*. Spanhemii enim versio: non spernendum quidem, si etiam fortuna solum citra prudentiam concedatur: nihil nos adiuvat, quia „concedatur“ naturae loci parum congruit. Igitur ampliandum puto. Cum vero infitias ire non possumus, hellenismum hanc cum participio coniunctionem *τοῦ εἰ* non plane sprevisse, adparet, Reiskium etiamsi non malam, tamen supervacaneam adhibuisse medicinam apud Dion. Chrys. Or. 77. p. 416 *οὐδὲ γὰρ εἰπεῖν ἔστιν,*

ηλικων ἄν καὶ ὄσων μισθῶν τυγχάνοι, εἰ μόνος ἐν τοσοῦτοις νοσοῦσιν ἱκανὸς ὢν ἰῦσθαι, ubi Reiske solita confidentia haec modo addidit: εἰ delendum; vereor, nullo Codd. adsentiente, ut recte. — Recentiores enim sophistae multa abnormia constructionum genera summo sectabantur studio, quae negligentia modo veteribus illis exciderunt; quae tamen hi ut flosculos e pratis viridibus decerpēdos esse duxerunt. Has anomalias non exploratas habebant hi, qui hos auctores emendare et edere in animum induxerunt; eritque, ut iam nunc profitear, hanc in rem futuro tempore nostra opera maxime collocata, ut hos auctores ab istis intempestivis correctionibus vindicemus, quibus plerumque omnes paulo insolentiores structurae legitimis commutantur atque protritis. Quodsi hac in causa iusto ulterius progrediamur, sintque quibus apertos errores tueri videamur, hoc certe solatium reportabimus, maiori opera nos indignisse ad evincendum, ut hi speciosi soloecismi serventur, quam eos editores, qui, Codd. scripturas nihil curantes, statim ad correctiones, quae cuilibet succurrunt, refugiunt.

Sed non modo εἰ, verum etiam ὅπως cum participio construitur; ut apud Philostr., p. 105 καὶ ὅπως οἰκοῦντες τὸν ὄχθον, αὐτὸς δ' ἀνὴρ δίδεισιν; ubi exspectaveris οἰκοῦσι, et apud Euseb. in Hierocl. p. 439. οὐκ οἶδ', ὅπως ἔξ αὐτοῦ λέγων ἐκείνου τοῦ Σαμίον τὰ περὶ τούτων μεμαθηκέναι. — Et sic etiam ὅπως, ut, constructum videtur apud Plut. apophtheg. reg. p. 185 F. ubi Codd. omnes, excepto Iunt., haec habent: ἤτησατο δὲ καὶ χρόνον, ὅπως τὴν περσικὴν διάλεκτον καταμαθῶν, ὡς βούλεται, καὶ μὴ διέτερον ποιῆσαι τὴν πρὸς αὐτὸν ἔνδειξιν. Iam hac lectione probata, illud καὶ plane turbat sententiam, nisi hoc καταμαθῶν accipere velis pro καταμαθῶν εἴη vel καταμάθοι. — Hic coniunctionis usus a Plutarchi stilo, quod sequens demonstrabit disputatio, non abhorret.

Quemadmodum ὅπως sic etiam ὅταν, ἄν, ἵνα construuntur: sic sine ulla lectionum varietate apud Iulian. fragm. p. 291. c. πῶς δέ, ὅταν μὴδ' ὅσον δραχμῆς μεταδιδούς, οἶεται τὸν Δία θεραπεύειν; ubi μεταδιδῶ emendare in proclivi. Qua de re non sollicitaverim verba apud

Dion. Chrysost. p. 416. ἀλλ' ὅταν γε αὐτὸς ὑπὸ ληθάρου ἐχόμενος, ἢ φρενίτιδι περιπεσὼν, χαιρεί, ὅτι οὐδένα ἔχει (τὸν) ἰασόμενον, ubi Reiske „post αὐτὸς deest νοσοῦ (potius νοσῆ *)”, vel simile.“ Sed si nullus liber manu scriptus hoc additamentum suppeditat, etiam ab omni supplemento liberandus locus. Sic etiam non immerito mihi haec incidit cogitatio, alio modo, atque vulgo fit, explicandum esse dictum Maxim. Tyr. Dissert. VII. p. 106. Ἄλλ' αἰπολίου μὲν ἂν ἀποστήσας τὸν ποιμένα, καὶ ἀφελῶν τὴν σύριγγα, διέλυσας τὸ αἰπόλιον; ubi Marklandus hoc ἂν abundare dicit, aut legendum esse ἀποστήσης et ἀφέλῃς. Neutrum verum, verbis incorruptis. ἂν pro ἔάν positum, quod frequens est apud rhetorissantem Maximum, praesertim dictione supra prosaicum stilum se efferente. — Lenissima inde correctione opus est apud Philostr. Ep. 50. p. 988; ubi quis amore deperiens, haec amasiae scribit: κἄν τε ἔμποός (quod vocabulum, Scheidero suspectum, redintegrare non est nunc nostri officii) τις ἐλθὼν, ποιμαίνειν μοι δοκῆς. Pro δοκῆς modo legas δοκεῖς, et sic veritas locum: et quando quis e pascuis advenit, te mihi videor videre. — Etiamsi vero ἵνα apud Plutarchum non inveni participio adiunctum: (nam in de fratern. amor. p. 482. H.) ὧ (s. c. συναίμῳ) παρείκειν ζικός ἐστι, λέγοντα

τοῦνεκά σ' οὐ δύναμαι προκίπειν δύστηνον ζόντα
καὶ φαῦλον καὶ ἀνόητον, μὴ καὶ λάθων τι . . κολάζων, aperte error typographi insidet, λάθω corrumpens in λάθων) tamen cum apud omnes deinceps recentiores scriptores hic participii viget usus cumque apud Plutarchum ipsum ἐπεὶ et ὅτι sic construuntur, quod mox videbimus, eo audaciae progredior, ut locum a criticis varie tentatum, incorruptum esse pronuntiem; in Plut. Conviv. p. 159. E. consensu Codd. omnium confirmatum. Ἄρ' οὐδὲν, ἄνπερ ἢ νῦν οὐσα περὶ ἡμῶς ἕξις ἄπαντος

*) Scripsi de industria potius; nam apud hos fatiscantis graecitatis auctores tot exempla τοῦ ὅταν cum participio constructi leguntur, ut temerarius sit, qui omnia tollere velit. —

διαμένη, οὐκ αἰεὶ σχολὴν ἔχομεν ἀλλήλοις, ἵνα μηδὲ δεδιότες πενίαν, μηδὲ εἰδότες πλοῦτον; Si artificiosiore, quam veriore defensionem non plane spernere velis, possis mecum concludere, quemadmodum εἰ, ἐπεὶ, εἰάν aliaque coniunctiones non plane excludunt participii societatem, sic etiam ἵνα eam non refugisse. Quodsi vero eo offendaris, quod natura loci ὥστε requirit, ea potius reminiscere, apud sophistas huius aevi, ut apud Libanium, τὸ ἵνα et ὥστε contra usum et normam dicendi vulgarem significationem suam confundere, quod paucis adtigit Wyttenbach. ad Plut. p. 67. F. Quidni igitur, si hoc sic aliquoties novatum reperimus apud sequiores, etiam h. l. abnormi usu exhibitum esse dicamus? Ex tota hac argumentatione, cuius fidem tamen facile elevari posse vel mihi ipsi persuadeo, sensus et interpretatio desperati loci hic fuerit: quod si is status, in quo sumus in praesentia, per omnem duraret vitam, nonne semper inter nos quiete degeremus, ita ut nec paupertatem timeremus, neque gnari essemus divitiarum? — Cur εἰδότες ineptum pronuntiaverit Wyttenbachus mihi non liquet; εἰδένας πλοῦτον, qua significatione nos dicimus etwas vom Reichthum wissen, huic nostro loco non disconvenit.

ἡνίκα cum participio, quemadmodum aqud Aelianum, quod iam notavi alio die, sic etiam apud Iulianum legitur Or. V. p. 168., etsi loco obscuro, ὅτι μὲν οὖν σιάσις ἐστὶ τῆς ἀπειρίας ἢ θρυλλομένη ἐκτομή, πρόδηλον ἐξ ὧν ἡνίκα δ' ἡλίος τοῦ ἡμερινοῦ ψαύσας κύκλου, κατὰ τὸν λόγον ἀντίκα τὸ δένδρον τέμνεται. Qua de re non egemus Petavii correctione, qui apud eundem auctorem in Misopog. p. 364. c. ἐπειδὴ ἐπιδέξας protinus in ἐπέδειξε mutavit, quamquam aliis locis parem constructionis, ut sic dicam, incongruentiam semper silentio praeteriit. — ὅτε similis particula temporalis simili modo constructa apud Iulian. Or. VII. p. 219. c. ὅτε γὰρ ἐν τοῖς σπαργάνοις ἀποπνίγων τοὺς δράκοντας quod interpres recte ad sensum vertit: ut cum iacens in cunis angues elisit. —

Nulla est etiam varietas lectionis apud Plut. in Convio. p. 161. F. ubi sic disserit in oratione, quam dicunt obliquam: καὶ τέλος, ἐπεὶ τῆς ἄκρας

ἄκρας ἀπαντώσης ἀποτόμον, εἰ πως φυλάζαμενοι τὴν γῆν, ὡς περ εἰς λιμένα σκάφος κατάγοντες, παντάπασιν αἰσθῆσθαι θεοῦ κυβερνήσει γεγονέναι τὴν κομιδὴν. Etsi h. l. cumlatio participiorum, deinceps se excipientium, auribus nostris ingrata, corruptelae suspicionem movet, tamen, si Codd. consentiunt, *κατάγοντες* pro *κατάγοντες εἶεν* aut *κατάγοιεν* dictum esse asseveraverim retinuerimque. — ὅτι certo sic construitur in Quaest. Symp. Plutarchi p. 696. E. Ἀριστίωνος εὐημέρει μάγειρος, ὡς τὰ τε ἄλλα χαριέντως ὀψοποιήσας καὶ ὅτι τῷ Ἡρακλεῖ τεθνημένον ἀλεκτρυόνα παραθεῖς ἀπαλόν, ubi participium loco temporis finiti *παρέθηκε* positum est, fortassis ob id quod Philosophus participialem constructionem, quam particula ὡς legitimam sibi requisiverat, etiam τῷ ὅτι adcommodaverit, rariori haud dubie, sed non incondito usu. Est quando verbum substantivum sequatur, ut aq. Dion. Chrys. Or. VI. p. 210. ἐθαύμαζεν, ὅτι μηδὲν αὐτὸς πρῶτων τοιοῦτον, ἀλλὰ μόνος δὴ τῶν ἀπάντων ἐλεύθερός ἐστι. Etiam h. l. non indicatur lectionum discrepantia; nihilominus Reiske *πρῶττει* corrigit, cum tamen antiquam scripturam retinere satius sit. — Iam prisci temporis Grammaticis hic participiorum usus notatu dignus est visus; interque hos Prisciano, qui in de arte gr. lib. 18. c. 24. haec habet: „participia pro verbis ponunt Attici, quae frequenter faciunt Latini“ — et quidem non modo ante coniunctiones, sed etiam ante relativa, cuius positionis memorabilia exempla, quae vix sunt sollicitanda, legimus apud Eroticos. Sic apud Xenoph. Ephes. p. 59. v. 6. ἐν δὲ τῷ χρόνῳ, καθ' ὃν ἡ Ἀνθία ληφθεῖσα ἐκ τοῦ ληστηρίου, ἦλθεν εἰς τὴν Τάρσον πρεσβύτης, quae verba, etsi merito offenderunt Locellam, lucem accipiunt simili structura apud Heliod. Aethiop. E. iά p. 187. (edt. Coray.) σοὶ δὲ ἀντὶ τούτων οἱ θεοὶ δοῖεν τσαῦτα, ὅσα κατὰ γνώμην ὄντα τὴν σὴν εἰς κόρον τελεσθῆναι, ubi Coray, fortassis non recte, participium vult rejectum esse.

Nonnunquam vero infitiamur non possumus, modo ob pravam interunctionem hunc soloecismum esse invecum. Qua de re obiter emaculo loco Iuliani in Misopag. p. 359. D., quem, licet longiorem, tamen

totum describere non gravabor. λέγεται τοι, ὡς ἐνθάνδε ἐκεῖσέ τις Καππαδόκης φυγὰς, ἐν τῇ παρ' ὑμῖν τραφεῖς πόλει παρὰ τῷ χρυσοχορῷ (γνωρίζετε δὴπον, ὃν λέγω) μαθῶν ὅπου καὶ ἔμαθεν, ὡς οὐ δέον διμλεῖν γυναιξίν, μειρακίοις δὲ ἐπιχειρεῖν, οὐκ οἶδα ὁπόσα ἐνθάδε δράσας καὶ μαθῶν. Ἐπειδὴ παρὰ τὸν ἐκεῖσε βασιλέα πρῶτον ἀφίκετο, μνήμη τῶν τῆδε, πολλοὺς μὲν ὀρχηστὰς αὐτοῖς ἐπαγαγεῖν. Secundum hanc loci distinctionem ὡς h. l. cum participio fuerit pro tempore finito, ut τραφεῖς sit id, quod ἐτρόαφη. Sed res se aliter habet. Nam procul dubio ante ἐπειδὴ puncti signum est tollendum, ponendaque exilior distinctio, ut intolerabile vitetur asyndeton. ἐπειδὴ enim arctissime cum antecedentibus cohaeret, ita ut haec sit totius periodi constructio: ὡς ὁ Καππαδόκης, ἐπειδὴ ἀφίκετο, ἐπαγαγεῖν. Auctor enim oblivione captus, illa ὡς coniunctione missa, quae ἐπήγαγε expostulaverit, infinitivum usurpavit, tanquam si haec praegressa fuerit constructio: λέγεται Καππαδόκης aut Καππαδόκην ἐπαγαγεῖν *). Tales ἀκαταλληλῆαι, modo per interpunctionis pravae positionem enatae, ut aboleantur, non est cur tot verba consumamus, quia adtentus lector facillime in ordinem legitimum omnia restituere potest; ideoque nos etiam, filo disputationis nos eo deducente, paucissima modo proponemus.

---

*) Parilis enallage protrita, ut vix operae videatur similigena coacervare exempla; quale est apud Pausan. I, 19, 4 λέγεται δὲ ὅτι καὶ Τεθμισσῆς, εἰς οὓς ἦλθεν ὁ Λύκιος, Λυκίους ἀπ' αὐτοῦ καλεῖσθαι. Contrarium quodammodo est, si e sententia, definito verbo expressa, cui interpositum est ὡς φασιν, delabitur oratio ad accusativum participii aut alius praedicati, tanquam praegrediatur φασίν cum infinitivo ut apud Dion. Chrys. Or. XIV. p. 443. ἐπὶ ὃ γε θεῶν βασιλεὺς πρεσβύτατος δέδεται ὡς φασιν . . . καὶ μὴ Δία οὐχ ἔχθροῦ ἀδίκως παθόντα, ubi Reiske: nullus dubito h. l. φασὶ deesse, ut sit ἀδίκως φασὶ παθόντα τοῦτο. — Qua nota facile careamus. Immemor enim sophista, se dixisse ὡς φασί, δέδεται, accusativum poenit, tanquam sic exorsus esset sententiam, ἐπεὶ τὸν γε θεῶν βασιλέα δέδεται φασίν, καὶ τοῦτο παθόντα.

De inversione constructionis *κατὰ τὸ ἐννοούμενον* ad Fasc. II. p. 9.
 — Omnes enallages casuum in adpositione, aut in aliis iuncturis causis quibusdam certis niti explicari que debent, profectaeque esse ex immutatione rationali, et, ut sic dicam, logica. Quibus eiusmodi causae non subiacent, non auctoribus ipsis hae sunt adscribendae, sed librariorum oscitantiae, atque ut errata typographica eliminandae. Plane inutilis esset igitur eius diligentia, qui eiusmodi mendas, quae statim in oculos incurunt, ubi terminationes *ας* et *ες*, *ον* et *ορ*, *ων* et *ας* stolidè altera in alterius vicem subrepsit, citare ex ordine vellet; quae quidem non modo apud hos auctores adhuc frequenter occurrunt, quorum editores ne mediocrem quidem diligentiam ad rem suam adhibere potuerunt, ut apud Dionem Chrysostomum, sed etiam his in editionibus, quarum editores fere totam vitam uni lucubrationi impenderunt; cuius generis apud Plutarchum haud pauca observaveris; ut apophthg. reg. p. 190. E. *πρὸς δὲ Ἀργείους δικαιότερα τῶν Λακεδαιμονίων λέγειν περὶ τῆς ἀμφισβητουμένης χώρας δοκούντων*, ἔφη, ubi pro genitivo *δοκούντων* statim reponas *δοκοῦντας*, neque puto aliter in aliis editionibus scribi, et ibid. Quaest. Symp. p. 683. F. *ὁμοίως τὸν Ἀρατον ἐπὶ τοῦ Σειρίου λέγοντα,*

καὶ τὰ μὲν ἔρῃωσεν, τὸν δὲ φλόον ὄλεσε πάντα.

τὴν χλωρότητα καὶ τὸ ἄνθος τῶν καρπῶν, φλόον προσαγορεύων, ubi sine ulla haesitatione protinus emendes *προσαγορεύειν*. Sed iam ex his exemplis colligere possis, qualia omiserim, et quod iuste fecerim eiusmodi errores typographorum silentio premens. — Adcingar ideo ex ordine ad explicationem harum *ἐναλλαγῶν*, quibus causa gravior substrata est, quae quam varia esse possit et quam vario modo constructionem inflectere, diligentius si nunc percensebo, non plane et operam et oleum perdidisse videbor. — Primum paucis monebo, Philostrati stilum eo esse insignitum atque differre ab orationis genere omnium, quotquot tractavi auctorum, quod summae elegantiae ducebat saepenumero in oratione, quam dicunt vulgo indirectam, nominativum adjungere infinitivo, loco accusativi, relationis, quae inter subiecta intercederet, incuriosus. cf. Fasc. II. p. 14.

Sic in vita Apollon. p. 96 οὔτε γὰρ νοσήσαι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἴδ' ἀπ' αὐτοῦ πιών, pro τὸν πιώντα. et ibd. p. 170. καὶ γὰρ αἱ ὄραι, καὶ τὰ ἐν τῇ γῆ καὶ τὰ ὑπὲρ τὴν γῆν καὶ ἀνέμους εἶναι, ubi ὄραι pro ὄρας posuit, quemadmodum ibd. lib. 5. c. 27 λόγος ἀνέφν . . αὐτὸς ἐλθεῖν εἰς Αἴγυπτον, τὴν μὲν ἀρχὴν κεκμημένος, et ibd. lib. 8. p. 369 τεθνάναι δὲ οἱ ἀπελεύθεροι s. c. λόγος κατέχει; atque multis aliis locis, quos largā manu congerere in praesens tempus superfluum duco. His inductus non frustra eris, si tueri velis verba apud eundem auctorem in vita Apollon. p. 86 σοφίαν τε μεταχειρίσασθαι, φασὶν, οὐδὲν χρηστὸν εἰδότες, ubi nunc Olearius legit εἰδότης, non necessaria correctione usus. Nam quod si ambiguitatem praetendas, posse hoc εἰδότες ad subjectum, quod latet in φασὶν, referri, iam sciendum, Graecos tam parvi pependisse, vitarent ne verborum singulis formis hunc ambiguitatem, nec ne, ut, contextu modo et re ipsa sensum verum indicante, nonnunquam plane contraria ob immutatam structuram dicerent, atque dicere voluerunt, repugnaretque sic sensus logicus grammaticae constructioni. Quamquam causam hanc longius enucleare non huius est loci, tamen vix temperaverim, quin Demosthenis verba afferam pro Phormione p. 945. 1. quae sic se habent: ὅσα γὰρ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐστὶν ἀνθρώποις ἰσχυρὰ καὶ βέβαια, ταῦτα πάντα πεποιηκώς Φορμίων οὔτος, καὶ πολλὰ μὲν πεποιηκώς Ἀπολλόδορον τουτονί, πάντα δὲ . . . παραδοὺς δικαίως, ὁμως, ἐπειδὴ φέρειν τοῦτον οὐχ οἶός τε ἐστὶ, δίκην λαχὼν αὐτῷ ταύτην συκοφαντεῖ. Neminem fugit, in verbis οἶός τε ἐστὶ derepente mutari subiectum, quod etiam pertinet ad συκοφαντεῖ; utrumque enim refertur ad Apollodorum, calumniatorem. Voluit haud dubie orator, cum inciperet a nominativo πεποιηκώς ὁ Φορμίων passivum dein ponere συκοφαντεῖται, sed non curans grammaticae praecepta, conspecto fortasse Apollodoro praesente, confestim de eo loquitur. Igitur plane diversum quid verba ipsa dicunt, atque dicere re vera voluit potuitque orator, quam licentiam hodie causarum actor sine derisus metu vix sibi indulgeat. — Summo jure defendit etiam Iakobs. ad Achill. Tat. l. c. 3. p. 412 memorabilem in Platon.

Conviv. p. 203. A. locum: διὰ τούτου (τοῦ ἑδαιμονίου) πᾶσά ἐστιν ἡ ὁμιλία καὶ ἡ διάλεκτος θεοῖς πρὸς ἀνθρώπους, καὶ ἐρηγοροῦσι καὶ καθεύδουσι, quos dativos sanus quisque non ad θεοῖς referret, ad quod pertinet e grammatices legibus, sed ad ἀνθρώπους. Rationem, qua patrocinator loci integrati vir doctissimus, qui scire velint, evolvant librum laudatum. — Quis non offenderit primo obtutu his verbis Plut. de vitando aer. al. p. 829. E. καὶ ταῦτα μὴ με οἴεσθε λέγειν πόλεμον ἐξηνροχότα πρὸς τοὺς δανειστάς . . . ἀλλ' ἐνδεικνύμενοι τοῖς προχείρως δανειζομένοις, ὅσῃν ἔχει τὸ πρῶγμα αἰσχύνῃ. Quia enim hac in disputatione saepe de se ipso in plurali numero loquitur, repente et numerum et casum mutavit ita, ut, ex οἴεσθε λέγειν με auctore delapso ad constructionem ἐγὼ λέγω, ἐνδεικνύμενοι illud vice fungatur accusativi singularis numeri. Sensus enim hic est: hoc non dico bellum illaturus foenaratoribus, sed demonstraturus etc. — Sed similibus in praesens tempus vacare non licet, atque equidem hoc tantum pertendo, Veteres in elocutione sua non stricte praeceptis grammaticis adhaerentes micam salis in iudicium ab audientibus legentibusve vocari postulabant et ad eam provocabant. Iam redeo, unde digressus sum. Nominativus talis in oratione obliqua non modo apud Philostratum legitur, sed etiam, etsi parcius utique, apud alios e recentioribus, oblitteratus modo supervacanea editorum operositate; ut apud Pausan. 8, 29, 3 δράκοντες δὲ ἀντὶ ποδῶν τοῖς Γίγασιν εἶναι πολλαχῆ τε ὁ λόγος, ubi δράκοντας statim adsunt promptae manus, quae corrigant; etsi fere pari constructione lib. 6, 23, 6 λέγουσιν ἄνδρες ἀποπεμφθέντες, ἐπειδὴ πλησίον γίνονται τοῦ τείχους, φθέγγεσθαι etc.; nam vix ob parenthesis aliter locum coloratum esse dixeris. Nonne sic etiam immota remaneant, necesse est verba Plut. p. 296. B. φασὶ . . . ἀναγκασθέντες εἰς Κρήτην κατᾶραι; ubi Wyttenbachius ἀναγκασθέντας corrigit, quae varietas si eam nullus Codd. probatus exhibet, non est in textum inducenda. Sic etiam constat sibi nominativus huius notae in Dionis Chrys. Charidemo p. 552 τοιαῖςδε μὲν δὴ καὶ τοσαῖςδε βασάνοις ἐννεχομένοις τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῷδε τῷ δεσμοτηρίῳ μένειν τὸν τεταγ-

μένον ἕκαστος χρόνον, ubi Reiske solito more correctionum catervas in lucem effundit. Causam, qua forsannominativi haec positio excusari possit, adtulimus in Fasc. II. p. 14.

Nominativo vero non modo hac in coniunctione sic abutuntur auctores graecitatis παρακμαζούσης, sed etiam cum ὥστε (cf. Fasc. I. p. 10.) nominativum cum infinitivo iungunt in diversis, quae dicuntur subiectis, interque eos maxime Philostratus. Sic in vita Apollon. p. 36. τὸ παιδὲ τε οὕτως ἀμαθῶς ἐπαιδεύσεν, ὥστε ὄπλα ἐπ' ἀλλήλοις ἄρασθαι, καὶ ὁ μὲν τρωθῆναι, ὁ δὲ ἀποθανεῖν, et ibd. lib. I. p. 282. φιλοσοφία δὲ οὕτω τι ἐπτηξεν, ὥστε . . . οἱ μὲν ἀποδράναι εἰς τὴν Κελτῶν Ἑσπέραν . . . ἔνιοι δὲ εἰς λόγους ἀπενεχθῆναι, quae structurae inflexiones abnormes sunt quidem rarissimae et quae silentio praetermittantur, vix dignae. Sic apud Plut. de malign. Herod. p. 861. F. dicuntur Lacedaemonii statim post commissum ad Marathonem proelium advenisse: καὶ ταύτης τῆς μάχης ὀλίγον ἀπελείφθησαν, ὥστε καὶ θεύσασθαι τοὺς νεκροὺς, ἐπελθόντας ἐπὶ τὸν τόπον. Estne hoc vitium editorum, corrigendumque ἐπελθόντες? Exhibet enim hic locus contrarium eorum, quae supra vidimus contra legitimam orationis nexum peccata. Quemadmodum enim ibi in diversis subiectis nominativus cum infinitivo legitur, sic h. l. in uno subiecto accusativus cum infinitivo. Lubenter hac in re denuo, si ad manus esset liber, evolverem locum Heliod. Aethiop. ζ'. κζ'. p. 305, ubi eadem discrepantia, ni omnia me fallunt: ἀντιέτροτο δὲ ἔκ θατέρων ὁ Ἀχαιμένης . . . ὡς μηδὲ λανθάνειν τὴν Ἀρσάκην ὑποβλέψαντά τε καὶ τι πρὸς τοὺς παρόντας ἡρέμα διαγογγύσαντα, ubi norma exacti sermonis nominativum exigit, hoc sensu: ita ut non lateret Arsacem suspicere et adstantium in aures quid susurrare. Alia huius ἐναλλαγῆς documenta in promptu non habeo; nam locus Dionis in de Philoctetae arcu p. 271 alius est notae. Φησὶν τε ὑπὸ τῆς Ἀθηναῖς ἠλλοιωῖσθαι, ὥστε ἐντυγχάνοντα τῷ Φιλοκτήτῃ μὴ γνωσθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, μιμησάμενος κατὰ τοῦτο Ὁμηρον. Si totum locum, qui se habeat, diligentius inspicere velis, videbis φησὶ τε. quod repetitur, et in antecedentibus et in subsequen-

tibus non ad poetam Eutipidem, sed ad Ulysses ipsum loquentem, quod e contextu totius orationis luce est clarius, referri. Sed quominus in hoc *φησί* dilitescere nomen Ulyssis putemus, impedit additamentum *μυησάμενος* "Ομηρον, quod in poetam tantum cadere potest. Igitur in *φησί* hoc mutatio subjecti facta est, sed loci constructio plana. — Sed cum eius modi orationis inconvenientes compositiones rarissime sibi permetterent scriptores, ubi literarum ductus errori obsecundant, et etiam eum evincunt, omnibus condonandum est, qui emendationem tentarent, quod factum video a Causabono apud Dion. Chrys. Or. III. p. 143, qui depravatos accusativos *ἐκείνοι μὲν γὰρ τὰ θηρία ἔκτειναν, ὥστε μήτε ζῆτοῦντας πονεῖν, μή' αὖ κινδυνεύοντας* in nominativos mutavit. Quam turpi errore hoc loco Reiske sit lapsus, dicere nil adinet ne magni viri gloriam maligno dente arrodere videamur, si quid humani passus est, id in lucem portrahentes. — Scatet, ut modo hoc obiter dicam, Cyrilli textus innumeris mendis, ubi absurda ratione *ὥστε* cum accusativo et tempore finito aliquoties iungitur. Sed nescio, qui factum sit, ut in Iuliani et Cyrilli misere depravato textu saepenumero infinitivis vitiosa sit tributa terminatio in *ε* pro *αι*, ut lib. 6 Cyrilli p. 198 *ἔθως ἦν ὑποπλάττεσθε*, ubi legendum *ὑποπλάττεσθαι*: atque sic etiam eos locos reficias, ubi post *ὥστε* accusativus cum indicativo legitur, ut lib. 5, p. 177. *ὥστε τοὺς μὲν ἀκρατεῖς ἔχεσθε*, pro *ἔχεσθαι*. Sed pudet ejusmodi ineptias commemorare. —

Cum, quod omnes docent Grammatici, nominandi casus vere sit absolutus, inde fit, ut etiam in adpositione aliorum casuum labentissimo nexu hic primus casus prae ceteris omnibus frequentetur, adeo ut crebrius *ἀνατιλλήτως* hic genitivo aut dativo aequiparetur, quam vice versa. Hoc me edocuit diligentior observatio, et quod docuit hac de re doctissimus Iacobs ad Achillem Tat. lib. 2. p. 51, qui etiam illum Aeliani locum v. h. 13. 23, quem incauta temeritate in Fasc. I. p. 10. rejeci, facillima explicatione ab omni suspitione vindicat. Thucydides quid sibi hac in causa indulserit, etiam exponit Iacobs ad Achill. Tat. lib. 6. c.

13. p. 860. Neque nos deerimus, quominus licentiam hanc sermonis graeci, maxime sequioris aetatis, uberius explanemus. Apud Eroticos duo exempla insignia reperi. Unum apud Achill. Tat. lib. 2. p. 51 ubi Codd. divulgant hanc lectionem: *παιανισμὸς ἦν καὶ πολλή τις εὐχὴ, Θεοῦς σωτήρας καλοῦντες*. Alterum est apud Heliod. Aethiop. β. κζ'. p. 91 *καὶ γὰρ με Θεοῦς τῶν πολλῶν ἀνεπτέρωσε, ὧραν εἶναι κινεῖσθαι τὴν Θεοπρόπον λέγοντες*, pro λεγόντων, quasi in antecedentibus haec aut similis constructio, πολλοὶ Θεοοῦντες ἀνεπτέρωσάν με esset usurpata. — Sic etiam *σολοικοφανής*, attamen servanda haec compositio apud Eunap. in vita Chrysanth. p. 118. *μετέμελε δὲ αὐτῷ, τοσοῦτον πεπλανημένος χρόνον, καὶ εἰς γῆρας ἀφικόμενος, πρὶν τι τῶν χρησίμων ἐκμαθεῖν*; ubi Wythenbachus corrigit, quod cuilibet succurrit. Sed equidem sustinuerim pristinam lectionem, licet ad durissimam nobis sit confugiendum interpretationem, ita ut a *μετέμελεν αὐτῷ* confestim ad *μετεμέλετο αὐτὸς* cogitatione aberrasse dicamus scriptorem. Sed ex eadem analogia tuear etiam verba apud Iulian. in Orat. VIII p. 241 B. *ἴσοις δὲ πονηρῶς ἔχει φύσει τὸ σῶμα, τὸν πάντα βίον νοσηλευόμενοι, τούτοις καὶ τὰ κορυφότερα εἶωθε προστιθέναι βλάβας*. Facillimum est unum σ addere et sic locum in integrum restituere statum; sed si Codicum auctoritas non accedit, equidem contenderim, nominativum servandum esse, quia locutio haec *ἴσοις ἔχει τὸ σῶμα πονηρῶς*, quod ad sensum pertinet, non differt a phrasi *ἴσοις ἔχουσι σῶμα πονηρὸν*, quas scribendo vel in brevissima sententia auctor confundere potuit. — Iam multo insolentior est et pluribus de causis forsane reiiicula immutatio apud Iulianum in Cyrilli lib. II. p. 65. E. *εἰ δὲ πολὺ τὸ μέσον ἔστιν ἀθανάτων καὶ θνητῶν, οὐδεμιᾶ προσθήκη μείζον, οὐδὲ ἀφαιρέσει μειούμενον πρὸς τὰ θνητά*. Quodsi haec praedicata plurali legerentur, numero, commodius referri possent, ad quod utique sunt referenda, ad *ἀθανάτων*, quia phrasis *πολὺ ἔστι τὸ μέσον* nihil aliud significat, nisi *πολὺ διαφέρει τὰ ἀθάνατα*. Sed nunc et diversitate numerorum movemur, et in summa textus depravatione iudicium omne suspendere satius duximus. — Sed valde memorabilis hac in re, etsi ab
edi-

edit oribus non notatus, est locus apud Maxim. Tyr. Dissert. 38. p. 234. ubi in longiori, quam ut tota describi possit, periodo aperte e genitivo ad nominativum transit sophista: εἰ δὲ ἀγαθὸς ἦν, . . . πῶς οὐ θεῖα μοῖρα αὐτῷ συνηρέχθη τὰ γυμνάσια, ἀφ' ὧν ἀγαθὸς καὶ ἦν καὶ ἔδοξε; περιστήσαντος αὐτῷ τοῦ δαιμονίου ἀνταγωνιστὰς πολλοὺς — et nunc sequitur recensio horum — προσαναγκάσας ἀλῆσθαι καὶ πτωχεύειν, ἀμπισχόμενον, παλαιόντα, λακτιζόμενον, παροινούμενον. Quotusquisque est, quin haereat dubius in nominativo participii προσαναγκάσας, quod, si periodi concinnitati succurrere velis, quae vix ac ne vix quidem sic turbari potuerit, protinus in genitivum προσαναγκάσαντος mutatum ibis, quia primo oculorum obtutu neminem latere potest, προσαναγκάσας referendum esse ad superiora verba τοῦ δαιμονίου, et uno eodemque orationis tenore efferendum atque antecedens περιστήσαντος, sensu hoc: „dum deus ipsi obiecerit adversarios multos, et (quae copula etiam, quia ἀσύνδετα amat rhetorissans Maximus, non aegre desideratur) eum errare mendicareque coegerit.“ Sed ob ambitum et ambages sententiarum obscure fortassis ex hac dictione: τὰ γυμνάσια ξυνηρέχθη αὐτῷ τοῦ δαιμονίου περιστήσαντος, quia ξυνηρέχθη periphrasi saepe inservit, hunc sensum elicuit: ὁ θεὸς ἐπήνεγκεν αὐτῷ τὰ γυμνάσια, περιστήσας, indeque προσαναγκάσας post inductus est, ut poneret. Etiam signum interrogandi hac de re potius in fine periodi post παροινούμενον collocaverim. — Plutarchus, simili modo loquitur in de recta audiendi rat. p. 42. D. ὁ δὲ τὴν λέξιν Ἀττικὴν ἀξιών εἶναι ἰσχυρὴν, δημοῖός ἐστι μὴ βουλομένῳ πιεῖν ἀντιδοτεν, ἂν μὴ τὸ ἀγγεῖον ἐκ τῆς Ἀττικῆς καλλιῆδος ἢ κεκεραμευμένον . . . ἀλλ' ὥσπερ ἐν τρίβωνι ἰουσιακοῦ λόγου λεπτῷ καθήμενος. H. I. exspectaveris, quod loci connexio suadet, dativum sine ὥσπερ. Sed quia ὁμοῖός ἐστι id significat, quod τὰ αὐτὰ ποιεῖ, aut οὕτως διατέθεται aut simile quid, inde mutata constructio ad sensum non discrepantem. Inde etiam apud Andocid. de myst. p. 18, 17 nominativus sustineri possit, si praestantiores Codd. non refragantur, ubi orator praecibus urgens caronam sic loquitur: δέομαι ἀπάντων γνῶμην ἔχειν . . .

ἀναμνησθέντες, quia *δεόμαι ἔχειν* in animo eius non differebat ab *ἔχετε*. Iam si quae id genus anomaliae occurrunt, nihil iudicium et crisis nostram regere debet, nisi Codicum exacta collatio; qui enim e proprio ingenio medicinam adhibeat vel tenuissimam, vereor, ne aliquoties magna elegantia et ornatu privet scriptorem suum. — Haec disputavimus hac de enallage, quam facit nominativus, cum in ulteriori membro sententiae additur. Nonnunquam etiam ob parem constructionum permixtionem praemittitur nominativus, verbo regenti destitutus, aliter inflexa oratione. Huius sunt notae, quae apud Demosth. leguntur in oratione contra Spudiam p. 1029. 13. *τίνος οὖν ἐνεχ' ἑμῖν, ὃ ἄνδρες δικασταί, ταῦτ' εἶπον; ὅτι τὴν προῖκα οὐ κοιμισάμενος ἄπασαν . . πρὸς ἐκεῖνον ἦν μοι τὸ συμβόλαιον*, ubi, cum exordiretur orator a nominativo, pro *ἦν μοι συμβόλαιον* dicere haud dubie in animo habuit *ἐποησάμην τὸ συμβόλαιον*. — Locus in praesens tempus vetat, nè ex antiquioribus Atticis plura huius classis proferam, quale est illud Platonis dictum in Ion. p. 535. c. *ἐγὼ δὲ . . δακρύων . . ἐμπύμπλανταί μου οἱ ὀφθαλμοί*, aut apud Eurip. Hippol. v. 23. *τὰ πολλὰ δὲ πάλαι προκόψας, οὐ πόνον πολλοῦ με δεῖ* — et in Iphig. Taur. v. 947 *ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε, μ' οὐδεὶς ἰδέξατο*, ubi in promptu est, quale re vera cogitaverit auctor verbum, mente substituere. Nemo igitur etiam haerebit in Iuliani Or. I. p. 19. c. ubi constructio passivi in activi constructionem abiit: „*ὃ δὲ ὑπὲρ τῆς τῶν ὄλων ἀρχῆς οὕτω μεγαλοψύχως δοκῶν βεβοιλευθῆναι . . πασῶν ἐπαίνων ἄξιον κρίνει τις*. — Quae omnia etsi adeo sunt protrita, ut vix mentione digna videantur, tamen viros magnos est quando fefellerunt, ita ut sanum locum sanarent. Genuina verbi causa verba corrigendo tentat Reiske in Dionis Or. II. de invidia p. 423 *μὴ νομίζων δὲ ἀγαθόν, βασκαίνειν ἐπ' αὐτῷ τοῖς ἔχουσιν ἀδύνατον*, ubi quia *ἀδύνατόν ἐστι* idem est, atque *οὐ δυνήσεται*, optimo iure vulgatam tueamini, modo si codd. adsentiunt. Sed haec modo obiter tango, quia etiam, quae aegre in aliud tempus repono, missis, tamen magnitudinem disputationis ultra iustam mensuram succrescentem video. —

Iam multo rarior est usus accusativi in eiusmodi adpositione, etiam ex inflexione constructionis enati, qualis est apud Pausan. 8, 27, 4 *Λυκοσουρεῦσι δὲ καὶ ἀπειθήσασιν ἐγένετο ὁμῶς παρὰ τῶν Ἀρκάδων αἰδῶς*.. *ἐλθόντας τὸ ἱερὸν*, ubi recte Facius corrigit *εἰσελθόντας*. Sed hic accusativus sic explicandus, tanquam si pro *αἰδῶς ἐγένετο παρὰ τῶν Ἀρκάδων* dictum fuerit ab auctore *οἱ Ἀρκάδες ἠδέσθησαν τοὺς Λυκοσουρεῖς*, unde *ἐλθόντας* sequitur. — Ambiguitatem facile verba ipsa, sed non totus orationis contextus, exhibeant ob eandem *ἀκαταλληλίαν* Plutarchi in consol. ad uxor. p. 611. c. *εἰ δὲ ἐκείνης* (s. c. filiolae mortuae) *ἔχεις οἶκτον, ἀγάμον καὶ ἄπαιδος ολιγομένης, αὐθις ἔχεις ἐπ' ἄλλοις ἠδίῳ σεαυτὴν ποιεῖν, μηδενὸς τούτων ἀτελῆ μηδὲ ἄμοιρον γενομένην* etc. Hic participii accusativus, quemadmodum latina etiam ostendit versio, tantummodo ad filiam referri potest, quam, etiamsi innupta et sine sobole decesserit, tamen omnibus gratias dotatam fuisse, quibus mater gauderet et consolaretur se, dicit pater Plutarchus. Adparet igitur, ex *ἔχεις οἶκτον ἐκείνης* desumpta notione *τοῦ οἰκτιρίζεις*, sensui accommodatam fuisse orationem. — Inde etiam non subsequente, sed antegresso accusativo huius classis non statim in corrigendo est quaerendum refugium, neque mutaverim hac de causa apud Dion. Chrys. in Or. 44. p. 195 antiquam lectionem, ubi orator gratum animum suum patriae ob beneficia in maiores suos collocata expromens, sic ait: *καὶ γὰρ ἀνδριάντας πολλοὺς καὶ ταφὰς δημοσίας, καὶ ἀγῶνας ἐπιταφίους καὶ ἄλλα πολλὰ τίμια ἐκείνοις παρὰ τῆςδε τῆς πόλεως γέγονεν*. H. l. quia interpretes nullam Codd. auctoritatem ad rem suam comprobandam adlegant, accusativi priores sunt retinendi, quia facillime, cum in exordio periodi animo sophistae observaretur *ἔδοτε ὑμεῖς* aut simile quid, postea delabi potuerit ad hanc phrasin, quam nunc legimus. — Verba quae obscurata erant perversitate librariorum, apud Pausan. lib. 8, 33, 2, nunc video a Siebelisio ope codicum meliorum persanata.

Etiamsi vero hae anacoluthiae magna e parte ab aliis fortassis improbentur, tamen, quod saepe monui, causa quaedam iis omnibus sub-

esse mihi cum visa fuerit, non inscite in totum rem meam gessisse puto, neque ideo adduci patiar, ut Reiskii emendationem receperim, qui desperatum locum apud Dion. Chrys, Or. 50. p. 259 corrigit bono animo: *ὁμνύω δὲ μὴ προστάξαι μηδεπώποτε μηδέν, μηδὲ συμβουλεύειν*, (s. e. filio meo — pater enim loquitur —) *πατέρα ὄντα*, hac addita versione: iureiurando confirmo, me nunquam talia filio suasisse, tametsi essem pater. Quis hodie vel pueris tam turpes condonaverit errores? *) Neque enim, licet fatiscientis iam graecitatis auctor fuerit Dion, credendum tamen, eum Eusebii aliorumque Ecclesiasticorum scabritie fuisse infectum. Hi enim, etsi paucissimos modo legendo cognoveram, similia

*) Festinatio, qua editiones suas multo plures consarcinaverit Reiske, nos est quando obtupescere facit. Insigne huius temeritatis documentum praebet locus apud eundem Dionem, B. 71. p. 378 *ἐγὼ δὲ Φημι τὸν Φιλόσοφον τὰς μὲν τέχνας οὐχ, οἷόν τε εἶναι πάσας εἶδέναι, ποιῆσαι δὲ ἂν ἅπαντα βέλτιον, ὅ, τι ἂν τύχη ποίῃ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ τὰ κατὰ τὰς τέχνας, ἂν ἄρα ἀναγκασθῆ ποτε ἀψασθαι τοιούτου τινός, οὐ κατὰ τὴν τέχνην διαφέροντα*. ad h. l. Reiske hanc notam addidit: subaudi ad *διαφέροντα* e praecedentibus *ποιῆσαι* in optativo; mallet tamen id adesse; quae nota adeo est absurda, ut nulla absurdior esse possit. Primum enim *ποιῆσαι* optativus neque legitur in antecedentibus, neque legi potuit, sed infinitivus cum *ἂν*, pendens a *Φημι*. Deinde qualis haec esset constructio, si optativo *ποιῆσαι* additus esset eiusdem subjecti accusativus? Nec sensus vero, nec verba ullam continent difficultatem. Dicit Sophista: „ego contendo philosophum omnia melius facere, ceteris hominibus, atque sic etiam omnes artes melius exercere, etiam si eas ipsas, quod nimis arduum sit, nesciverit.“ Comprobant subsequencia hanc interpretationem. Hac enim de causa praestantior eius dicitur esse et doctrina et opera, quia τὸ *συμφέρον* omnibus in rebus omnium acutissime perspicit.

Leges sinceri atque puri sermonis haud dubie hac in coniunctione non οὐ particulam negativam, sed *μὴ* ante *διαφέροντα* expostulaverint. Sed apud recentiores *μὴ* saepenumero non ponitur, ubi ponendum erat, e. c. post *εἰ* cf. Plut. Vitae Parall. T. V. Cleomen. p. 148. v. Anton. p. 72. apud Libanium saepissime *εἰ οὐ* in de Fort. sua T. I. p. 115. ibd. p. 131. ibd. p. 176 et sic fere semper. *ἕπας οὐ* T. I. p. 441. Sed iam extra oleas spatior. —

non refugerunt syntaxeos vitia; ut Euseb. in Hierocl. p. 464 λέγει δὲ ὡς μήτε κενωταρίω τοῦ ἀνδρός που περιτύχοι, καὶ τοὶ τῆς γῆς ὀπόση ζα-
 τίν ἐαυτὸν ἐπελθόντα, pro ἐπελθόν. Sed haec omnia ordinatius alio die.

Verum si iudicium facere velis de omnibus id genus anomaliis, probe usus et stili genus, quale fuerit auctoris est observandum. Sic quia Longus inter omnes, quos noveram scriptores planissimo et castissimo gaudet, quod ad compositionem stili adinet, sermone, omnia ad amussim exactae regulae adstringens, neque unquam absolutum casum admittens, inde Passovii contra Schaeferum ad Pastor. 2, 3 disputatio mirum quantum confirmetur. — Sic quia apud Aristaenetum nunquam ponitur participium pro tempore finito, neque unquam paulo insolentior occurrit ellipsis verbi substantivi, lib. 1. ep. 26. in fin. εὐδαιμόνες οὖν οἱ Παναρέτην εὐτυχοῦντες· οὕτως ὑπερφέρουσα καὶ ἀέχνη καὶ κάλλι, illud ὑπερφέρουσα libenter, mutata interpunctione, in accusativum reflexerim, quod neutiquam faciendum esse putaverim, si Eumathii hic fuerit locus. Apud hunc enim epiphonematis instar saepe sic solute ponuntur praedicata, ita ut haec horum verborum sit versio: adeo erat excellens et forma et arte! — Hac in re igitur crisin nostram dirigit dicendi genus auctoris, quod cum apud Dionem variis insignitum est anomaliis, quidni sustineamus etiam in Orat. 34, p. 52 τοῖς δὲ Ἀθηναίοις συνέβη, μέχρι μὲν οὐκείως πρὸς αὐτοῦ; αἱ πόλεις ἔσχον, κατ' ἐννοιαν ἠγοῦντο, hanc vulgatam lectionem? Misso verbo συνέβη, quod modo periphrasi inservit, eiusque legitima constructione, ad tempus finitum decurrit, loco infinitivi functum.

Iam concludamus hoc caput, loco simillimo Luciani, quem legis in Fasc. I. p. 9, vindicata integritate lectionis apud Heliod. Aeth. ζ'. α'. p. 272 σὺ δὲ μοι σαυτὴν ἀναλαμβάνειν, μηδὲ δυσθυμοῦσαν προαποκάμνειν, ubi Coray accusativum immerito tollere vult eumque in nominativum mutare.

Ex dispositione, quam feci, in censum porro veniat hoc idioma linguae graecae, secundum quod verba ob notionum cognationem aut ob

id, quod in latina lingua eadem verba alium casum regunt, non eum casum adsciscunt, quem vulgo accipiunt. cf. Fasc. I. p. 15. seqq. Apud Philostratum aliquoties et apud Pseudo Plutarchum vita X. Orat. p. 832 c. est *φοιτᾶν* cum dativo consuetum, ut *φοιτᾶς τῷ διδασκάλῳ*, ex analogia verborum similium, *σχολάζειν, μαθητεύειν, προςβάλλειν* (cf. ibd. p. 846. F.), quae omnia in hac significatione, „frequentare scholam magistri“ cum dativo construuntur. Apud Philostr. vita Apollon. 1, c. 1, *λογίζεσθαι τινος* legitur, ex analogia τοῦ *τεκμαίρεσθαι*, etsi etiam praepositionem *περὶ* omissam sic statuere possis. — Sic ibid. p. 240. lib. 6. c. 10 *ἀπέχεσθαι τι* occurrit, ubi hoc verbum significationem suscipit arcendi, prohibendi — „ἀπέχεσθαι ὀνειράτων ὄψεις“ —

Magis e genio linguae latinae *ἐρᾶς* cum accusativo construit Iulian. Or. VIII. p. 246. *ὄν μάλιστα ἤρων*; contra *ποθεῖν* est quando secundum casum accipit, ut apud Aristaenet. Epistolarum lib. I. 13. *παλλακίδος τοῦ τεκόντος ποθεῖν*; quem, cum *ποθεῖν* et *πόθος* apud recentiores philosophos *συνώνυμον* est cum *ἐρᾶν* et *ἔρως*, immerito Pauvius in accusativum mutatum ivit, neque Schneideri sententiae subscribo, qui sub h. v. hanc constructionem improbat.

γέμειν cum accusativo est apud recentissimos, ut apud Eumath. lib. 9. p. 426. *κἂν ἐρωτά σου γέμη τὰ φιλήματα.* —

Cum *κοσμεῖν* nonnunquam id esse potest, atque implere, inde genitivum adsciscit apud Dion. Or. XIII. p. 435. *ὥσπερ ὁ τὴν πυρὰν . . . κοσμήσας πολλῶν ξύλων.*

Quia *τυφλοῦσθαι* est, quod ad sensum, idem, atque *ἀόρατον εἶναι*, cum genitivo legitur apud Plut. Quaest. sympos. p. 718. E. ubi animum, modo vagis corporum accidentibus intentum, τοῦ ἀληθῶς ὄντος *τυφλοῦσθαι* dicit.

Verbum *πλησθῆναι* cum et genitivum et dativum adsiscat, cf. Matthaei ad Sophocl. Philoct. v. 570, inde Plutarch., ni fallor, in una periodo utramque miscet constructionem, sic locutus p. 408. F. *ἀναθημάτων δὲ ἐμπέπληκε τὸ χρηστήριον, οἰκοδομημάτων δὲ κατασκευαῖς.* ↓

Cum porro veritatem structurae προφητεύειν τοῦ Θεοῦ cf. Fasc. II. p. 19.) nemo sit, qui in dubium revocet, imo cum vel ἱερᾶσθαι cum genitivo construi notissimum, (cf. Plut. p. 843. B. ἱερᾶσθαι Ἀθηναίως), nullam causam idoneam video, cur non e simili analogia antiquam lectionem apud Aristaeum, lib. 2°, 7, ἐκείνων δουλεύεις tueri possimus, quam editores uno ore in ἐκείνοις mutandum esse clamant. — Verisimillimum enim mihi videtur, quemadmodum e ratione dicendi, quae substantivo nomine et verbo constat, Graeci desumere generalem notionem soliti erant, ut v. c. ἔχειν οἶκτον pro οἰκτιρίζειν cum accusativo iungerent, sic eos etiam verba solitaria nonnunquam sic construxisse, tanquam soluta essent in substantivum eiusdem thematis et verbum. Quum igitur μαρτυρεῖν idem sit, atque μάρτυρ ἐν εἶναι, licere sibi putabat Dion. Chrys. Or. VII. p. 240 tali modo invertere constructionem: ἀλλὰ τίς ἄνθρωπος ἐκείνων ἐμοὶ νῦν μαρτυρήσειεν; quod ego, nulla Codd. discrepantia enotata, loco non moveo, etsi ἐκεῖνα omnes editores forsitan substituerint. Sic etiam explico apud Plut. Quaest. Sympos p. 724. B. Νικίας ἐν Δήλῳ χορηγήσας Ἀθηναίων, i. e. χορηγὸς ὤν, etiamsi χορηγεῖν etiam hac de causa genitivum accipere potuerit, quia non differt significatu a verbo ἡγεῖσθαι.

Apud Pausaniam unum mutatae constructionis exemplum habes lib. 1, 10, 4 τῇ Ἀγαθοκλέους τελευταίῃ χαλεπῶς φέρων, quod Porsonus optimo iure intactum reliquit. cf. Siebelis. ad h. l.

Iam Fasc. II. c. 16 eo me deduxit disputationis cursus, ut illius inconcinnitatis meminerim, quae nobis genitivos absolutos, singulari scriptorum negligentia, in uno subiecto subicit. Haec eadem abnormis compositio occurrit etiam apud Iulianum, obscurata modo perversitate interpunctionis. Locus hic est in Orat. VII. p. 209, quem obiter sic emendandum puto, ut puncto, quod perperam post vocem βλέποντα positum est, sublato inque eius locum interpunctione exili posita, filum orationis non interruptum continuem, quae demum inde a verbis ἀρ' οὐκ ἔστι βαράθρον τὸ πρᾶγμα ἄξιον in apodosin exit. Neminem secundum ea, quae supra

disputavi, offendet in longiori periodo, per multos sententiarum gyros ducta, genitivus absolutus in uno subiecto. Nam legitima et vera huius enuntiatii constructio nulla alia esse potest, nisi haec: τοιοῦτον δὲ ὄντος τοῦ πράγματος . . . ἂν' οὐκ ἔστι βαρύτερον τὸ πρᾶγμα ἄξιον *) — Etiam in brevioribus sententiis eadem incuria auctores subiecta confundunt, ut Plut. apophth. reg. p. 206. B. de Caesare haec nobis tradens: πολίχνιον δὲ αὐτοῦ λυπρὸν περιερχομένου καὶ τῶν φίλων διαπορούστων . . . μᾶλλον ἔφη etc. sc. Caesar idem ipse, ὁ περιερχόμενος. — Sed h. l. potuit ratio, quae inter subiecta intercedit, obscurari ob sequentia τῶν φίλων ἀπορούστων. — Sed quid his verbis facias apud Plut. de virt. mul. p. 248. B. ἐπεὶ δὲ τῶν ἀνδρῶν δεομένων τὸν Βελλεροφόντην ἐπισχεῖν, οὐδὲν ἐπεῖχον, (s. c. Bellerophonem illi ipsi viri) αἰγυναῖκες ἀπήνησαν αὐτῷ? — Haec tam sunt insolenter constructa, ut nul-

*) Interpunctionis verae negligentia etiam, etsi non genitivus absolutus in uno subiecto sic exitit, tamen hunc casum praeefracte pendere facit apud Heliodorum. Divulsa enim sunt, quae ad unum enuntiatum pertinent, in duo perperam capita Corays in Aeth. β'. κτ'. p. 94 novum exorditur caput his verbis: ταῦτά μου καὶ τὰ ταῦτα διεξιόντος, quae quidem modo perspicuitatis causa invecta nihil sunt, nisi epexegetis quaedam sententiae, quae antecedenti capite hanc periodum inchoat: ἐμοῦ δὲ, ἄπερ ἐγίνωσκον, εἰπόντος . . . καὶ διεξιόντος . . . ταῦτά μου διεξιόντος. Hac enim est ratio recta, qua construendus est hic locus, qui per longiores demum anfractus absolvitur.

Wytenbachius distinxit inepte locum in libello, quem summa cura et diutino limavit labore, de sera num. vind. p. 567. E. F., ubi punctum post vocabulum βίσις mutandum est in comma, quia verba, quae statim sequuntur ἐν ταύταις φανῆναι τὴν Νέρωνος ψυχὴν, apodosin continent verborum antecedentium ἐσχατα δὲ ὄρωντος αὐτοῦ τὰς ἐπὶ τὴν δεύτεραν γένεσιν τροπομένας ψυχάς, quae nisi cum illis coniungantur, et ipsa pendent incommode et illa faciunt ἀσύνδετα. Non vidit hoc Wytenbachius, unde etiam locum male vertit, cuius haec est diligentior periphrasis: cum videret animas extremo loco in secundum ortum conversas — quarum nunc sequitur descriptio — adparuisse illi inter eas Neronis umbram narravit. —

nullum aliud videam refugium, nisi ut ad correctionem conversi *ἐπειθον* in *ἐπείσθη* mutemus. Nunquam enim in tam simplici periodo similem *ἀκαταλληλίαν* reperi. Nam quodsi apud Plutarchum illum, qui Plutarchi nomen ementitus est veri, p. 851. A. legitur *καὶ εἰς τειχοποιῶν ἀνάλωσε, χειροτονηθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου, ἐπιδόντος αὐτοῦ τρία τάλαντα* pro *ἐπιδόντος αὐτός*, id haud dubie corruptum, quemadmodum omnia illa decreta (*Ψηφίσματα*) adeo sunt depravata et insana casuum mutatione infecta, ut paulo audentior possit ibi grassari emendatio. — Critici nihil, quod sciam, monent. —

In oratione obliqua etiam nonnunquam hac oblivione capiuntur auctores, ut ab accusativo subiecti transeant ad genitivum; quatenus memorandus est locus apud Dion. Chrys. Or. V. p. 193 — de rege feram perempturo — *συναγαρόντος δὲ πλήθους στρατοῦ πολὺ* — et nunc sequitur parenthesis, qua absoluta sic pergit: *οὕτω περισχόντα πανταχόθεν πῦρ ἐμβάλλειν*; ubi utriusque casus participia ad eundem regem sunt referenda. Memoratu dignus est etiam, modo si integer, locus Heliodori η. θ'. p. 328 *κάπειδὴ τὴν πυρκαϊᾶν ὡς ὅτι μεγίστην ἐνῆψαν οἱ δήμιοι, καὶ τὴν φλόγα ὑποβαλόντων λαμπρῶς ἐξῆπτον, ἣ Χαρίκλεια* etc. Ratio, qua Coray genitivum hunc excusare studet, dicendo, alios fortasse fuisse *δημίους τοὺς ἐποβάλλοντας* vix sufficit, cum omnes carnifices h. l. unum modo munus habuisse dicuntur, incendendi rogi. — Forsan postea, meliora edoctus sic *ἀπλῶς* has anomalias comprobabo.

Nonnunquam etiam sic novatur haec constructio, ut e. nominativo in genitivum delabatur oratio, ut apud Plut. Quaest. sym. p. 730 c. ubi pisces exosos fuisse dicit heroibus, qui eos *μικρὸν ἔμπροσθεν ἢ ταῖς τοῦ ἡλίου βουσὶν ἐπιχειρεῖν, τροφὴν ἀναγκαίαν ἐποιοῦντο,*

γναμπτοῖς ἀγκίστροισιν· ἔπειρα δὲ γαστέρα λιμός· ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀνάγκης ἰχθύσι τε χρωμένων καὶ τὰς τοῦ ἡλίου βουῶν κατεσθιόντων, ubi contra legitimum ordinem constructionis *χρωμένων* legitur, etsi utique *χρώμενοι* et *κατεσθιόντες* reposueris, aut puncto post

λιμός sublato genitivos participiorum ab hoc substantivo pendere feceris, quae ulterior ratio nemini placebit.

Verbo tantum moneo uno, cavendum esse tironibus, quominus, cum a navi in nautas, a civitate in cives, a colonia in colonos facillime in narratione transeant auctores, tum genitivum, qui ad homines in navi aut civitate refertur, ad navem aut civitatem relatum esse dixerint, atque sic genitivum in uno subiecto usurpatum esse autumaverint; ut apud Plut. v. Anton. c. 12 *τρεις* (s. c. *νήες*) *περὶ μίαν συνέχοντο, χρωμένων* etc. ubi ad sensum recte suppleveris *ναυτῶν*. Sed haec tralatitia. Longius etiam abirem a proposita via, si usum hunc mihi sumerem explicandum, ex quo in altera sententia antecedente dativo, in altera seiunctim genitivus sequitur in adpositione, quod etiam Latinis frequens; ut apud Heliod. δ'. ι'. p. 363. *τοῦτο τοι καὶ ἡμῖν ἐδέμενεια εἶη, (τὰ μυστικώτερα δὴ ἀρρήτω σιγῇ τειμήσθω) τὰ κατὰ Συήνην ἐξῆς περαιομένων*. Equidem correctiones doctissimi Coray supervacuas esse puto atque, si tempus et locus permiserint, facile evicerim, omnia se recte habere. Veritas „nobis — cum res Syenes describimus.“

Quod in Fasc. II. p. 18 notavi, proprio quodam Graecos idiomate ad remotius verbum, interpositis aliter coloratis verbis, deinde adoptare constructionem, hoc quia et parum est exploratum et luminibus mentis editorum offecit, quantum disputationis ambitus concedit, iam exponamus. Locus insignis hac in causa est apud Andocid. de myst. p. 18 (edt. Becker) *σκέψασθε . . οἷον ἐξετε πολίτην, ὃς πρῶτον ἐκ πολλοῦ πλούτου εἰς πενίαν κατέστην, εἶτι δὲ εἰδότα (quod refertur ad πολίτην) . . ἐπιστάμενον . . (eodem tenore positum) . . πολλοῖς ξυγγεγόμενος καὶ πλειστον πειραθεὶς*, qui repente invecti nominativi ad remotius *κατέστην* quadrant, etsi concinnior fuerit ordo *ξυγγεγόμενον*, et *πειραθέντα*. Sed lectio haec neutiquam est oppugnanda. — Atque sic etiam ab omni emendatione vindicaveram locum apud Dion. Or. 32. p. 664 *ἐγὼ δὲ ἄνθρωπος οὐδέεις οὐδαμόθεν . . οὐκ ἄρα ἔδεισα τὸν ὑμέτερον θροῦν, οὐδὲ τὸν γέλωτα, οἷς πάντως ἐπιλήττετε, καὶ πανταχοῦ πάντων ἀεὶ περιέστε,*

καὶ ἰδιώτην καὶ βασιλέα, putans festiva negligentia accusativos ἰδιώτην καὶ βασιλέα ad remotius ἐκπλήττετε constructum esse, cum postea inciderem in diatriben Casauboni, τοῦ πάνυ, quem eandem explicandi rationem h. l. commendantem vidi. Reiske solito more tricatur, quod eo minus facere debuit; quia simili modo idem Dion. p. 673 sic orationem informavit: τί οὖν οἴεσθε τούτους ἐπὶ γῆς πέρατα ἐλθόντας λέγειν; οὐχ ὡς πόλιν εἶδον, τὰ μὲν ἄλλα θαυμαστήν, καὶ θαυμάτων πάντων κρείττον θάμα, πάντα ἀκριβῶς διεξιόντας, qui accusativus sibi constet, cum orator mente aberraverit ad remotiorem phrasin τί οἴεσθε τούτους λέγειν, etsi propius verbum εἶδον nominativum exigit. — Excidit vel nescientibus eadem festivitas vel recentissimis scriptoribus, ut Cyrillo, qui contra Iulian. p. 232 hb. 7. sic disputat: ἐπαινέσαι δ' ἂν τις, εἶγε σωφρονοῖη, οὐ τὸν εὐστομεῖν μὲν εἰδόμενα καὶ κεκομψευμένων ῥημάτων ἐπιστήμονα, ἐκεῖνον δὲ μᾶλλον, ὅς ἂν ὀρθῶτο τὴν μὲν τῶν λέξεων προφορὰν οὐχ ἔτοιμοτέρην ἔχων . . . atque tum pergit eodem orationis tenore καὶ πάντα τρόπον ἐπιεικείας ἔχοντα, quod cum re vera ad ὀρθῶτο passivum pertineat, scriptor a remotiori ἐπαινέσαι δ' ἂν τις οὐ τὸν etc. pendere fecit. — Vexatissimus est etiam locus apud Eunapium in vita Aedes. p. 43 καὶ παρὰ τὸν Ἀντωνῖνον ἔτρεχον, οἱ μὲν διὰ γῆς (ὅσοι γε ἔτρεχον), τοῖς δὲ ἐξήκει τὰ ποτάμια πλοῖα, μετὰ ῥασιώνης ἐπὶ τὴν σπουδὴν ὑποφέροντες. — Primum moneo, ὑποφέροντες h. l. sensu medio usurpatum esse, quod in verbo motum significante saepe sic omittitur pronomen reciprocum; dein referendum esse ad καὶ ἔτρεχον in principio sententiae, quod verbum complectitur omnes, qui qualicumque modo ad Antoninum iter faciebant; erantque etiam inter hos, quibus navigia praesto erant. Voluit enim sophista haec dicere: πάντες ἔτρεχον, οἱ μὲν διὰ γῆς, οἱ δὲ ναυσὶ μετὰ ῥασιώνης. Iam mutata constructione τοῖς δὲ ἐξήκει, tamen subsequencia prioribus accommodavit. Interpretatio igitur loci haec fuerit: omnes celeri cursu ad Antoninum properabant; alii terra, aliis suppetebant navigia, cum facilitate ad studia seria advectis. —

In Fasc. I. p. 6. memor eram huius compositionis, ubi post casum

nominis, multis sententiis interpositis, perspicuitatis maioris causa pronomen aut alia definitio superadditur, et dixi h. l., priorem casum non esse pro absoluto habendum, quod falso antiquiores Critici faciunt. Explicarunt hanc constructionem Matthiae ad Eurip. Med. v. 981 et Jakobus ad Achill. Tat. 5, 21. p. 811. Eadem epexegetis, ni fallor, ob maiorem dictorum perspicuitatem est etiam apud Aristaenet. Ep. 1, 10. *καὶ τοὺς κλάδους ἐπὶ τῶν δὲ πόθου κόμης ἑμᾶς καὶ ἀγλαίας ἐπιλήου*, ubi Pauvius aliena comminiscitur. Offenderunt me etiam verba, quorum compositionem inclino ut eandem putem exhibere anomalam, apud Plut. in Quaest. symp. p. 735. D. *τὸ γὰρ θέρος αὐτοῖς μαρτυρεῖ καὶ τὸ μετόπωρον, ὅτε μάλιστα χλωρὰν καὶ φλοιοῦσαν* (aut e coniectura Valckenarii *φλύουσαν*), *ὡς Ἀντίμαχος ἔφη, τὴν δὲ πύραν γενομένην ἄρτι προσφερόμενοι τοὺς καρποὺς, ἤττον ἀπατηλοῖς ἐνυπνίοις σύνεσμεν*. Haereo, quid his verbis faciam, cum accusativus *καρποὺς* turbet et misceat constructionem. Etsi sententia non est paulo prolixior, tamen propensus sum animo, ut vocabulum *καρποὺς* negligenter ab auctore certioris definitionis causa interiectum esse putem. Quod si haec emendatio cui non ariserit, aut *καρποὺς* accusativus plane est eliminandus, aut *τὴν δὲ πύραν γενομένην* pro absolutis accusativis habendum. Cum his de locis interpretes nihil commentantur, tremula manu haec omnia conscribo, veritus, ne nodum in scirpo quaeram. —

Ad Fasc. I. p. 11. et Fasc. II. p. 22. — Generalis adpositio non modo apud poetas, verum etiam apud prosaicos occurrit, quod criticos nonnunquam fefellit. Sic integerrimus est locus apud Pausan. 2, 24, 3 *ἀποθανόντων δὲ ἀποτέμνουσιν αἱ γυναῖκες τὰς κεφαλὰς, ἀπόδειξιν πρὸς τὸν πατέρα, ὃν ἐτόλμησαν*, ubi neutiquam est inserenda praepositio *εἰς*, quae Facii est inepta sententia, sed ad sensum interpretes sic haec verba: quod faciunt, ut habeant documentum etc.

Inversae, quam sic dixi, adtractionis, cf. Fasc. I. p. 20. memorabile, modo si sanus est locus, exemplum praebet in dativo casu Plutarch. Quaest. Symp. p. 708. C. *Ἀλλὰ τὸ μὲν ὄψοις καὶ πέμμασιν, οἷς δὲ μέλ-*

λων ἐστιᾶσθαι χάλρσι, καὶ περὶ οἶνων διαφορᾶς καὶ μύρων ἔρωτῶν, φορτικὸν κομιδῆ. Hic dativi ὄψοις καὶ πέμμοισι, ni omnia me fallunt, sunt positi pro περὶ τούτων τῶν ὄψων etc., οἷς χάλρσι, regente sequentis enuntiati et quidem secundarii constructione primariae sententiae constructionem. Editores haec omnia silentio praetereunt. In nominativo haec inversio minus offendit, ut apud Philostr. v. Apol. p. 297. τέχνηαι μὲν, ὀπόσαι εἰσὶν ἀφανῶς ἀμύνοσαι, πάσαις ὑπὲρ αὐτοῦ ἐχρήτο; aut in accusativo, ut apud Maxim. Tyr. Dissert. XVIII. p. 35. Αὐτὴ φωνὴ δέκῃς, ἦν, εἴπερ ἅπαντες τὴν αὐτὴν ἐφθέγγοντο, οὐκ ἔν ἦσαν αἱ τραγηδίαι, ubi etiam casus secundarii enuntiati adeo praeponderat in animo scriptoris, ut, nulla legitimi nexus cura habita, eundem etiam in primaria sententia posuerit. Quis non meminerit h. l. versuum Homeri Il. 9, v. 416

φυλακὰς δ' ἄς εἶρεαι, ἦρωε,
οὔτις κεκοιμένη ὄνεται στρατόν.

De Ellipsi ad Fasc. I. p. 19. et Fasc. II. p. 19. nunc in praesens tempus quae libuerit addere, quominus adiiciam, paginarum paucarum circumscripti fines impediunt, absolvamque igitur hanc disputationem indolis et naturae accusativi absoluti expositione.

Fuisse apud Graecos, maxime recentiores, accusativum hunc in usu et iam supra me demonstrasse puto, et nunc certis confirmabo argumentis. — Primum vero removendi et refutandi errores, quibus commoti interpretes casibus, quorum significatio plane est diversa, hoc nomen falso tribuerunt. Apud Eunap. p. 34. hanc lectionem Codd. offerunt nobis: τοῦ δὲ εἰπεῖν ἐπιτρέψαντος, πάντα οὕτως ἐξήγγειλε (s. c. filia eius), ὥσπερ αὐτὴν συνηριοχοῦσαν, ubi Boissonade, qui in textum veram Huetii correctionem ὥσπερ αὐτὴ συνηριοχοῦσα recepit, post in notis palam fecit, se poenitere mutationis; esse enim hos accusativos consequentiae. Sed primo ob id, quod de una persona h. l. est sermo, absoluti nomen et functio nullo modo cadit in hunc accusativum. Deinde etiam mihi inaudita videtur et barbara haec coniunctio, ut tali ratione verbo ad-

datur cum ὡς accusativus eiusdem subiecti, neque mihi persuadere possum, graecum esse v. c. ἔδωκεν αὐτὸς, ἄτε πρότερον λαβόντα pro λαβόν. Donec igitur non meliora fuerim edoctus, Huetii correctionem unice veram esse pertenderim. *)

Memorabilis locus apud Plut. sed non absolutum casum exhibens est in consolat. ad uxor p. 610. C. τὰς μὲν οἰκίας τῶν φίλων, ὅταν καιομένας ἴδωσι, σβεννύουσιν ὡς ἔχει τάχος ἑκαστος· τὰς δὲ ψυχὰς φλεγομένας αὐτοῖς προσφέρουσιν ὑπεκκνύματα. Sicut nunc legitur locus, nullus est in eo sensus. Necessario enim requiritur post φλεγομένας interpunctio exilis. Verum haec verba ipsa τὰς ψυχὰς φλεγομένας non exhibent accusativi absoluti formulam, sed ex antecedentibus splendendum est ὅταν ἴδωσι, etsi paullo durior ellipsis. *) —

Interpretes, quorum equidem inspicere notas potui, ne unum quidem locum, qui documento sit huius constructionis, quam mox infra illustrabo, adtulerunt; nihilo secius Reiske ad Maxim. Tyr. Dissert. 22. p. 431 ausus est dicere, apud Graecos non minus frequentari accusati-

*) Semper mihi, etsi alius est notae, fuit suspectus locus apud Xenoph. Ephes. p. 116 2. ὡς δὲ ἔδυσαν, πολλὰ καὶ παικίλα διηγήματα, ὅσα ἔπαθεν ἑκαστος, παρεξέτεινον ἐπὶ πολὺ τὸ συμπόσιον, ὡς αὐτοὺς ἀναλαβόντες χρόνον. Forsan hariolor, si in παρεξέτεινον subiectum esse dico non homines, sed διηγήματα, quia si hospites ipsi sunt hi, qui παρεξέτεινον τὰ διηγήματα, consequentia ἐπὶ πολὺ τὸ συμπόσιον inoleste coniuncta esse videantur. Mihi adridet magis haec ratio, ut διηγήματα dicamus esse subiectum, quae παρεξέτεινον protraxerint τὸ συμπόσιον ἐπὶ πολὺ, in longum tempus. Pluralis enim neutrorum saepissime apud recentiores cum plurali numero verbi iungitur. Sed pro ἀναλαβόντες utique tum legendum ἀναλαβόντας.

**) Sed nulla opus ellipsi apud Maxim. Tyr. Dissert. 17. p. 314 ubi verba haec: κἂν εἰ μείζωνος χαρακτηρήσεις τὸν Δία, κυνῆς μὲν ὄφρουσ, ἐλλειζόμενον δὲ ὑπ' αὐτῶν τὸν οὐρανὸν simplissima ratione emendes, modo si e χαρακτηρήσεις generaliore notionem elicias, ἀναπλάττοις σσαντῶ tibi imagineris, unde accusativi profecti. — Marklandus ne hoc quidem intellexit, et ἔχοντα supplet, quod ad verba ἐλλειζόμενον οὐρανὸν nescio qui quadraverit.

vum absolutum, quam genitivum, quod tantum abest, ut sit verum, ut multo magis placeat, etsi non in totum, effatum Matthiae, qui ad Eurip. Med. v. 899 accusativos absolutos modo e mutata constructione natos esse dicit, sed re vera nullos esse. Sequens enim demonstrabit demonstratio, fuisse Graecis notos absolutos accusativos, nulla constructione cohaerentes cum cetero enuntiato; sed parcissimum eorum usum fugisse aciem interpretum. *ξυμβάν* vero, *παρόν* et similia, quod saepe iam monui, meri sunt nominativi, quod iam inde patet, quia in una eademque verborum iunctura cum e participiis id genus neutrius generis unum ponitur, alterum, quod si est masculini aut feminini sexus, in nominativo adhibetur. V. c. apud Pausaniam lib. 1, 24, 3 narratur, telluris simulacrum pluviam a Jove exproposcisse *εἴτε αὐτοῖς ὕμβρου δεῆσαν Ἀθηναίοις, εἴτε καὶ τοῖς πᾶσιν Ἕλλησιν συμβὰς ἀρχμός*. Quodsi *δεῆσαν* esset accusativus, nonne pari compage unoque tenore progressa oratione, etiam subsequens *ξυμβὰς* deflecteret geographus in *ξυμβάντα ἀρχμόν*? quod quidem ideo non fecit, quia e sententia eius nominativus erat *δεῆσαν*. —

Sed non protinus, quia rarissima est Graecis haec accusativi positio, abiudicanda iis in totum. Vix enim apud Maxim. Tyr. Dissert. 22. p. 431. alio modo explicari potuerint verba haec: *Θεωρίαν δὲ πράξει παραβαλλομένην, ἑκατέραν τυγχάνουσαν τοῦ καλοῦ, τὴν μὲν θεωρίαν κατὰ τὴν γνώσιν, τὴν δὲ πράξιν κατὰ τὴν ἀρετὴν, ποτέραν προτιμητέον*; ubi neque claudicat constructio, neque ad coniecturas est refugiendum. — Offendit etiam summo iure, sed intactum reliquit locum, verbis his magnus Casaubonus apud Dion. Chrys. Or. V. p. 196. *δύο δὲ τινὰς νεανίσκους, ἐκπλαγέντας τὸ εἶδος, ἵνα πρὸς αὐτὴν, τὸν ἕτερον φθάνοντα — πρὸ πατέρου τὸν ἕτερον φθάνοντος* — Attamen denegari non potest, in duobus his exemplis obscure animo auctorum quandam partitionis aut adpositionis notionem observatam esse, secundam quam, quo casu alterutra pars enuntiatii totius expressa erat, eodem totum ipsum enuntiatum. In secundo est etiam exemplo usurpata oratio obliqua, in qua, nomina-

tivus cum proprie ponendus fuerit absolute, hic in accusativum transire solet, ut apud Plut. de defecta orac. p. 419. C. τοῦτο ἀκούσαντας ὁ Ἐπιθέρονης ἔφη, πάντας ἐκπλαγῆναι, καὶ διδόντας ἑαυτοῖς λόγον, εἴτε ποιῆσαι βέλτιον, εἴτε μὴ, γινῶναι τὸν Θαμοῦν, ubi διδόντας est merus accusativus absolutus — „cum secum reputarent, quid esset faciendum, intellexisse Thamum“ — sed nullus dubito, quin, si oratione recta usus fuerit Plutarchus, nominativum usurpaverit, qui fungatur tunc partitivi genitivi vice. — Sed omni dubio exemtum accusativi absoluti exemplum est apud Plut. instit. lac. p. 239 E. οἱ δὲ Ἑίλωτες αὐτοῖς εἰργάζοντο τὴν γῆν, ἀποφορὰν τὴν ἄνωθεν ἰσχυαμένην. Sic Codd. familia praestantiorum. Wyttenbach dicit, deesse aliquid, aut τελοῦντες, aut ἀποφέροντες, quam supplendi vocabula rationem mihi neutiquam ad tollendas difficultates sufficere videri iterum iterumque dixi. — Sana sunt et incorrupta verba, modo ea sic interpretari velis: Heilotes eorum agros colebant, dum tributa pristina (τῶν ἄνωθεν) immutata permanerent ἰσχυαμένων ἀποφορῶν. Habet hic accusativus significatum modi aut conditionis, sub quibus agrum colebant servi; sed quia nulla grammatica intercedit inter hunc casum et reliquam sententiam relatio, est mere absolutus. — Ne plane hanc interpretationem spreveris, aliud statim adferam e Plutarcho petitum documentum eiusdem constructionis, criticis haec omnia non animadvertentibus, e disputatione de virtut. mulier. p. 254. E. Αὐτῇ δὲ (s. c. Πολυκρίτῃ), πρὸς ταῖς πόλεις γενομένους τοὺς πολίτας ἀπαντῶντας αὐτῇ, μετὰ χαρᾶς καὶ στεφάνων ὑποδεχομένους καὶ θαυμάζοντας, οὐκ ἤνεγκε τὸ μέγεθος τῆς χαρᾶς, ἀλλ' ἀπέθανε, ubi nullam aliam viam, qua commode procedat explicatio, video, nisi hanc, ut dicamus accusativos illos esse pro genitivis positos, significatione temporalis, quae illi casui inest, hoc sensu „illa non tulit magnitudinem laetitiae, amicis ei occurrentibus ad portas.“ Neque facile dixeris, sensui esse h. l. accommodatam constructionem. Quid enim substitueris in locum dictionis οὐκ ἤνεγκε τὸ μέγεθος τῆς χαρᾶς? Forte solum ἤνεγκε? Sed hoc molestum neque aptum loci naturae. — Dubius, sed vix dubius,

bis, huc referrem verba de virt. moral. p. 441. E. ὅτι δὲ αὐτῆς ἐστὶ τῆς ψυχῆς ἐν ἑαυτῇ σύνθετόν τι καὶ διφυές . . . εἰκὸς μὲν ἐστὶ μηδὲ τὸν Πυθαγόραν ἀγνοῆσαι, τεκμαιρομένους τῇ περὶ τὴν μουσικὴν σπουδῇ. Interpres latinus constructionem plane neglexit, quae e mea opinione tantum tunc constabit, si τεκμαιρομένους pro τεκμαιρομένων s. c. ἡμῶν, aut τῶν ἀνθρώπων accipiamus, hoc sensu: veri simile est, Pythagoram haec non ignorasse, modo si coniecturam facere, id colligere, velimus e studio musices viri. — Tot argumentis adiutus integritati loci patrocinator, in de sera num. vind. p. 560. B. οὐκ, ὃ ἀγαθὲ, εἶπον· ἀλλὰ μικρὸς οὕτω ὁ θεὸς ἐστίν, ὥστε μηδὲν ἡμῶν ἔχόντων θεῖον ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ φύλλοις παραπλησίως ἀπομαραινόμενων παντάπασι, ποιῆσθαι λόγον τοσοῦτον, εφημέρους ψυχὰς ἐν σαρκὶ τρυφερᾷ βλαστανούσας, εἴτα ἀποσβεννυμένας εἰδύς. Sic se habet hic locus, quem, omissis, quod facere solitus eram, sententiis secundariis, nihil ad rem propositam facientibus, totum exscripsi. Ad illos accusativos ψυχὰς βλαστανούσας et ἀποσβεννυμένας Wyttenbach εἰδῶς vel φντεύσας supplendum esse censet, quod non est verum, cum accusativi hi sunt mere absoluti, solvendī sic: etiamsi licet animae nostrae in delicata nutriantur carne citoque extinguantur. — Neque scio, quid his verbis faciam in de Isid. p. 351. F. ubi de studio veritatis, in rebus divinis posito, haec disserit philosophus: πάσης νεοκορίας ἔργον ὀσιώτερον, οὐχ' ἤκιστα δὲ τῇ θεῷ ταύτῃ κεχαρισμένοι, ἦν σὺ θεραπεύεις φιλόσοφον οἶσαν, ὡς τοῦνομά τε φράζειν ἔοικε παντός μᾶλλον αὐτῇ τὸ εἰδέναι καὶ τὴν ἐπιστήμην προσήκουσαν. Mihi enim hucusque non contigit, ut accusativorum τὸ εἰδέναι καὶ ἐπιστ. προσήκουσαν rationem perspexerim, quum ὡς, quod antecedit, aperte ad alia pertineat. Igitur eo sum delatus, ut hos casus pro absolutis haberem, sic interpretandis: cum, quod etiam (τε) nomen Isidis ipsum significat, prae ceteris huic deae et cognitio et doctrina omnis convenient. — Quod si non plaue hariolatus sum in explorando hoc linguae graecae idomate et illa documenta re vera, fuisse accusativum absolutum Graecis, stabiliunt, patet, non ex omni parte verum esse

iudicium Wytttenbachii, qui in de audiend. poet. p. 33. C. recte quidem fecit, quod auctoritati Codd. adstipulatus, ἰδῶν in textum recepit, quia rarissima est haec constructio et adhuc certioribus documentis comprobanda erat, sed minus recte, quod usum hunc casus quarti prae fracte negavit. — Non dispar exemplum me legere memini apud insulsum istum Eustathium aut Eumathium, (cuius libelli venustate et gratiis neminem ad graeci sermonis studium libentius complectendum commoveri puto, quae est Teucheri mira sententia) lib. 3. p. 72, ubi in sententia brevissima haec legimus: καὶ δὴ με περὶ μέσσην νύκτα κατακοιμώμενον ἦλθεν ὄνειρος μάλα φοβερός, ubi genitivus non plane fuerit incongruus, pro legitimo dativo. Sed huius, cum et aetate et scribendi genere ultimum obtinet locum, auctoritas nihil fere decidit.

Scribebam Rastenburgi Calendis Septembribus anni 1827.

A. Wannowski.

Schuljahr von Michael 1826 bis dahin 1827 im
Königl. Gymnasium zu Rastenburg.

L e h r e r.

Director Krüger.

Oberlehrer Heinicke, der Kränklichkeit wegen nicht unterrichtet hat.
Oberlehrer Wannowski hat sein Amt versehen, auch das Ordinariat
in Prima.

Oberlehrer Dumas, zugleich Ordinarius in Secunda.

Oberlehrer Klupsz, der das Ordinariat seit Ostern abgetreten hat an
Herrn Dietrich.

Herr Weyl ist zugleich Ordinarius in Quarta gewesen.

Herr Fatschek.

Herr Dopatka hat seit Ostern das Ordinariat in Quinta und auch zu-
gleich in Sexta verwaltet.

Herr Cantor Kusell.

U n t e r r i c h t s - G e g e n s t ä n d e.

A. Religion.

In Prima Dir. Krüger 2. St. wöchentlich. Die Glaubenslehre der
christlichen Religion.

In Secunda. Oberlehrer Dumas 2 St. Nach einer umständlichen
Einleitung in die Religionslehre die Lehre von Gott und seinem Ver-
hältnisse zur Welt.

In Tertia. Director Krüger 2 St. Die Pflichten gegen andere Menschen, die allgemeinen sowohl, als die in besondern Verhältnissen, sowie die gegen andere Geschöpfe.

In Quarta. Herr Dopatka 2. St. Christliche Moral und Erklärung der Hauptstücke des kleinen Catechismus.

In Quinta. Bis Ostern Herr Cantor Küsell 2 St. Die Geschichte des jüdischen Volkes nach der biblischen Erzählung. Director Krüger hat seit Ostern diesen Unterricht übernommen.

In Sexta. Herr Dopatka 2 St. Die biblischen Erzählungen aus dem A. und N. T.

B. Sprachen.

1. Die hebräische.

Director Krüger in 2 Abtheilungen jede 2 St. in der ersten Uebersetzung und Erklärung der Genesis und einiger Psalmen. ¶

In der zweiten Grammatik und Uebersetzen der Genesis c. 1 — 6.

2. Die griechische.

In Prima. Oberlehrer Wannowski bis Ostern 7 St., nach Ostern 6 St.

a. Statarisch, die Medea und den Philoctet, welcher letztere noch nicht beendigt ist.

die 3 olyntischen Reden des Demosthenes und die de pace. Thucydides lib. I. bis cap. 70.

b. Cursorisch, Herodot lib. VII. 40 bis gegen das Ende lib. VIII. Eine der genannten Stunden würde zur Grammatik, und eine andere zu schriftlichen Uebungen bestimmt.

In Secunda. Oberlehrer Wannowski 7 St. Homer. II. von lib. I. 100 bis zu Ende lib. X.

Xenophon Memorabilien von lib. III. 2 bis zu Ende.

Grammatik und Exercitia, jedes in einer Stunde wöchentlich.

In Tertia. Herr Dietrich 6 St. Homer. Odysse lib. XV. und XVI, Xenophons Anabasis von lib. II. c. 5. bis zu Ende lib. III. Grammatik

und schriftliche Uebungen, im ersten Semester Herr Weyl, im zweiten Herr Dietrich. Beide haben die Formenlehre und die Syntax getrieben.

In Quarta. Herr Weyl 4 St. Etymologie bis an die Verba in *excl.* Jacobs Elementarbuch 1. Cursus.

3. Die lateinische.

In Prima. Oberlehrer D. Dumas 8 St. Ausser schriftlichen Uebungen wurden erklärt und Uebersetzt:

Hor. *carm.* II — IV.

Tacit. *hist.* II, 1 — III, 30.

Cic. *de off.* I, II, III. und der Anfang *de Oratore.*

Für sich haben die Primaner gelesen:

Virgil *Aen.* V.

Livius XXXVIII. und I, II.

Horat. *Serm.* I, 1, 3, 4, 5, 6, 7.

In Secunda. Oberlehrer Dumas 8 St.

Horat. *Carm.* I, 17, II, *ad f.*

Virgil. *Aen.* VIII.

Liv. *lib.* I, c. 20 — *lib.* II, 10.

Cic. *pro lege Manilia.*

Cic. *pro Archia poeta.*

Auch wurden schriftliche Uebungen angestellt.

Für sich haben die Secundaner gelesen:

in der ersten Abtheilung Virg. *Aen.* V, VI, VII, 1 — 510.

in der zweiten Abtheilung Ovid. *Trist.* I, *Eleg.* 5 — III, 4.

In Tertia. Herr Dietrich 6 St.

Virgil. *Aen.* *lib.* II — 400 bis zur Mitte *lib.* IV.

Caesar *de bello Gallico lib.* I — IV.

Nach der Zumpt'schen Grammatik ist vorzüglich die Syntax gelehrt bis Ostern durch Herrn Fatschek, von Ostern ab durch Herrn Dietrich.

In Quarta. Herr Fatschek 6 St. In 2 St. Grammatik. In 2 St. Uebungen im Uebersetzen ins Deutsche nach August. In 2 St. Cornel. Nep. Epaminondas, Pelopidas, Miltiades und Themistocles.

In Quinta. Herr Dopatka 6 St. Die Etymologie, besonders der unregelmässigen Redetheile, nach Zumpt, und Uebersetzen aus Broeders elementarischem Lesebuch.

In Sexta. Herr Dopatka 6 St. Die regelmässige Declination und Conjugation nach Broeders kleiner lat. Grammatik, auch wurde aus Broeders elementarischem Lesebuch übersetzt.

4. Die deutsche.

In Prima bis Ostern Director Krüger 3 St., wovon aber eine zum vorbereitenden Unterricht in der Philosophie gebraucht wurde, die zwei andern zur allgemeinen Grammatik; auch wurde Anweisung gegeben ein Thema zu bearbeiten. Es wurden Aufsätze gemacht und corrigirt.

Seit Ostern hat Herr Fatschek diesen Unterricht gegeben. In einer Stunde hat er Psychologie gelehrt und in den übrigen hat er eine Uebersicht der ältern deutschen Literatur gegeben, und die neuere von Opitz bis Klopstock vorgetragen.

In Secunda. Herr Fatschek 3 St. Rhetorik, Anweisung zum Disponiren und Correctur der gelieferten Arbeiten. Auch deutsche Literatur bis Luther. In beiden Classen wurde monatlich eine Arbeit von den Schülern gebracht, die ihnen corrigirt zurückgegeben wurde.

In Tertia. Oberlehrer Wannowski 4 St. Die Lehre vom Periodenbau, und Anweisung Aufsätze zu machen, welche corrigirt und worüber in der Classe gesprochen wurde; auch wurden Uebungen im Declamiren angestellt, auch Metrik wurde vorgetragen.

In Quarta bis Ostern Herr Dietrich 4 St. Grammatik über die Hauptredetheile, besonders Wortbildung und was vorzüglich beiträgt die Schüler in der Orthographie zu befestigen.

Seit Ostern Herr Fatschek besonders die Lehre vom einfachen Satze, und Uebungen im mündlichen und schriftlichen Ausdruck. In einer Stunde ist Director Krüger die Arbeiten durchgegangen.

In Quinta. Herr Dietrich 4 St. Grammatik nach dem Bedürfnisse der Classe. Uebungen im mündlichen und schriftlichen Ausdruck, auch Uebungen im Deklamiren.

In Sexta. Herr Dopatka 4 St. Etymologie und Orthographie.

5. Die französische.

Herr Fatschek in 3 Abtheilungen; für jede 2 St., in der ersten wurden Uebungen im Schreiben angestellt; auch Florians Guillaume Tell übersetzt.

In der zweiten wurde besonders Grammatik nach Françeson getrieben und das Lesebuch desselben wurde übersetzt.

In der dritten wurde Grammatik gelehrt.

Folgende Schüler nahmen Antheil an diesem Unterricht: die Primaner Hein, Presting, Reichert, v. Lenski; die Secundaner Czwalina, Borowski, v. Schleusing, Gorzitza, Hofmann, Peters; die Tertianer Reichert, Trenk I. und Trenk II., Sommer, Werner, Jester, Dorguth, Kleist, Meyer, v. Stutterheim I. und II.; die Quartaner Selwich, v. Trotha, v. Hippel, Steppuhn I. und II., Wiedenhof; die Quintaner Walter und v. Tippelskirch.

Die Sprache wird privatim gelehrt gegen ein Honorar von 3 Thalern jährlich, welche in Quartal-Raten a $22\frac{1}{2}$ Sgr. praenumerando gezahlt werden.

6. Die polnische.

Herr Oberlehrer Wannowski 1 St. besonders für die polnischen Gymnasiasten, aber auch für andere Schüler, welche diese Sprache aus dem Umgange gelernt haben, damit sie auch die Schriftsprache kennen lernen.

C. Wissenschaften.

I. Mathematik.

In Prima. Oberlehrer Klupsz 6 St. Sphaerische Trigonometrie und deren Anwendung auf mehre astronomische Aufgaben.

In der analytischen Geometrie die Curven des 1ten und 2ten Grades ausführlich und das Allgemeinste von einigen Curven höherer Grade.

Die Theorie der Gleichungen, bis incl. des 4ten Grades ganz allgemein. Die Elimination der unbekanntten Grössen bei mehreren Gleichungen beliebiger Grade mit mehreren unbekanntten Grössen, und ~~von~~ irrationalen Grössen ganz allgemein. Auch Auflösung höherer numerischer Gleichungen.

In Secunda. Oberlehrer Klupsz 6. St. Stereometrie nach Kries. Theorie der Kreis-Functionen und deren Anwendung auf ebene Trigonometrie. Gleichungen des 1ten und 2ten Grades mit einer und mehreren unbekanntten Grössen, mit vorzüglicher Rücksicht auf die schwierigen Aufgaben des Mayer Hirsch.

Arithmetische und Geometrische Progressionen; Theorie der Potenzen ganz allgemein, die Berechnung der höheren Wurzeln durch convergirende Reihen, die Logarithmen und deren Anwendung auf verschiedene Rechnungsarten.

Mit beiden Classen sind Uebungen im Vermessen mit dem Mess-tische angestellt worden.

In Tertia. Oberlehrer Klupsz 5 St. Planimetrie mit leichten planimetrischen Aufgaben. Die Theorie der gewöhnlichen Brüche und der Decimal-Brüche. Buchstabenrechnung, Gleichungen des ersten und zweiten Grades mit einer unbekanntten Grösse. Die Lehre von der Ausziehung der Quadrat-Wurzeln.]

In Quarta. a) Geometrie. Herr Fatschek 2 St. die 3. ersten Abschnitte des Kriesschen Lehrbuchs,

b) Arith-

b) Arithmetik bis Ostern Herr Cantor Küssel 4 St. Das Ganze der Verhältnissrechnung, die Decimal-Brüche und die 4 Species mit Buchstaben.

Seit Ostern Herr Fatschek, die Lehre von Brüchen, von den Verhältnissen, Rechnung mit entgegengesetzten Grössen und Buchstaben-Rechnung.

In Quinta. Herr Cantor Küssel 5 St. Die 4 Species in benannten Zahlen, die Bruchrechnung und die einfache Verhältnissrechnung vollständig.

In Sexta. Herr Cantor Küssel 5 St. Die vier Species und die Brüche nach Tillich.^{II}

II. Naturkunde.

A. Naturlehre.

In Prima. Oberlehrer Klupsz 2 St. Die angewandte Naturlehre (3ter Haupttheil) bis zu Ende mit Zusätzen, und die Lehre vom Lichte nach Kries.

In Secunda. Oberlehrer Klupsz 2 St. Die Lehre vom Lichte, mit vorzüglicher Rücksicht auf dessen chemische Eigenschaften, die Lehre vom Feuer, grösstentheils nach Biots Experimental-Physik, von der Electricität, von dem Galvanismus und dem Magnet, nach den neuesten und besten Quellen dictirt.

In Tertia. Oberlehrer Klupsz 1 St. Die allgemeinen Eigenschaften der Körper. Von der Bewegung überhaupt und vom freien Falle der Körper. Vom Hebel, von der Rolle, von den Flaschenzügen, Winden u. dergl., vom Schwerpunkte, von der schiefen Ebene, von dem Pendel und vom Stoss.

B. Naturgeschichte.

In Tertia. Herr Weyl 2 St. Anthropologie und Mineralogie.

In Quarta. Botanik.

In Quinta. Zoologie ausführlich und systematisch.

In Sexta. Zoologie gleichsam als Vorbereitung.

III. Geographie.

Diese Wissenschaft wird in der ersten und zweiten Classe dem Privat-Fleisse überlassen und nur von Zeit zu Zeit nachgesehn, ob das aufgebene Pensum gehörig wiederholt ist.

In Tertia. Bis Ostern Herr Dietrich 2 St. Amerika und Australien. Seit Ostern Herr Weyl. Afrika und Deutschland.

In Quarta. Bis Ostern Herr Dietrich Asien und Amerika. Seit Ostern Herr Fatscheck 2 St. Asien wiederholt und Europa vorgetragen.

In Quinta. Herr Weyl 2 St. Asien und Afrika nach einer kurzen Wiederholung der Geographie von Europa.

In Sexta. 2 St. Bis Ostern Herr Fatscheck. Seit Ostern Herr Weyl; halbjährig einmal das Lehrbuch von Weiss.

IV. Geschichte.

In Prima. Oberlehrer Dumas 4 St. Das Mittelalter von 1096, nachdem die Geschichte Deutschland's schon im vorigen Schuljahre vorge-
tragen war: Frankreich, England, Spanien, Portugal, Italien, Schweiz, Dänemark, Norwegen, Schweden, Preussen, Polen, Ungarn, Russland, Mogolen, Griechisches Reich, Osmanen. Die neuere Geschichte in ihren wichtigsten Ereignissen bis auf unsere Zeit; im nächsten Semester soll die neueste Zeit umständlich durchgegangen werden. Die alte Geschichte ist bis auf die Schlacht bei Actium repetirt.

In Secunda. Oberlehrer Wannowski 4 St. Griechenland von Alexander d. G. Reiche, die aus der Macedonischen Monarchie entstanden. Asiatische Staaten seit Alexanders Tode. Sicilien, Carthago, die ganze römische Geschichte. Zum Beschluss griechische und römische Alterthümer.

In Tertia. Herr Dietrich 2 St. Bis Ostern deutsche Geschichte v. J. 1700 bis auf diese Zeit. Seit Ostern Preussische Geschichte.

In Quarta. Herr Dietrich 2 St. alte Geschichte.

In Quinta. Herr Dietrich 2 St. Die Geschichte der Alt-Asiatichen und Alt-Afrikanischen Reiche, auch die griechische Geschichte, von Ostern ab die preussische.

In Sexta. Herr Dietrich 2 St. Die Geschichte des jüdischen Volkes.

D. Kunstfertigkeiten.

1. Schreiben.

In Quinta. Herr Dopatka 4 St. nach gestochenen Vorschriften.

In Sexta. Herr Küssel 4 St. nach eigenen Vorschriften.

2. Zeichnen.

In Quarta. Herr Weyl 2 St.

In Quinta mit Sexta combinirt. Herr Weyl 2 St.

3. Musik.

In Prima und Secunda. Herr Cantor Küssel 2 St. Männer-Chöre.

In Tertia. Kleine vierstimmige Chöre und Choräle.

In Quarta. Dreistimmige Chöre.

In Quinta. Zweistimmige Gesänge von Nägeli.

Prima, Secunda, Quarta, Quinta combinirt. Vierstimmige Chöre und Choräle.

Chronik des Gymnasii.

F e i e r l i c h k e i t e n .

Am Charfreitage wurde der gewöhnliche Hippelsche Actus gehalten. Herr Fatschek leitete denselben ein, durch einen Vortrag über das Bedürfniss und das Heil der Versöhnung, in Beziehung auf den einzelnen

Menschen und auf das ganze Menschengeschlecht. Hierauf hielten vier Primaner Reden, welche sie selbst ausgearbeitet hatten, über die Begebenheiten dieses grossen Festes.

Auch der 19. Mai wurde der Bestimmung des verstorbenen Hippel gemäss, durch Vorträge der Schüler gefeiert, welche Herr Fatschek einleitete.

Am Geburtstage Sr. Majestät des Königes hielt Oberlehrer Klupsz einen Vortrag über das hohe Verdienst Preussens um die Verbreitung der Wissenschaften überhaupt und der Physik ins Besondere.

S t a t i s t i s c h e U e b e r s i c h t.

Die Schülerzahl war vergangenen Michael 226. Davon sind abgegangen 37. 4 zur Universität in Michael v. J. die im vorigen Programm bereits genannt sind, und 3 in Ostern mit dem Zeugnisse von No. 2.:

1. Friedrich Wilhelm Böttcher aus Rauschen bei Gilgenburg.
2. Alexander v. Frankenberg aus Malschöwen bei Ortelsburg.
3. Carl Wilhelm Rhode aus Drengfurth.

Die Uebrigen sind zu andern Bestimmungen abgegangen; zwei mussten verwiesen werden.

Inscribirt sind 50 und so befinden sich jetzt 240 in der Anstalt, und zwar:

in Prima	18
- Secunda	28
- Tertia	46
- Quarta	52
- Quinta	54
- Sexta	42

Dankbar muss ich hier des wichtigen Geschenkes erwähnen, das E. Erlauchtes Ministerium, auf den Vorschlag Sr. Excellenz des Herrn

Ober-Präsidenten v. Schön, dem hiesigen Gymnasium zu bestimmen geruhet hat. Es besteht in mehren, besonders physicalischen Instrumenten, welche bei den Mechanikern, Gebrüder Müller in Berlin bestellt, aber noch nicht eingegangen sind.

Auch von einem Privat-Manne, dem Medicin-Apotheker Kendziorra in Rhein hat unser Gymnasium ein physicalisches Instrument, einen Aräometer von Nicholson zum Geschenk erhalten, wofür ihm hier öffentlich gedankt wird.

Die öffentliche Prüfung, zu der durch dieses Programm eingeladen wird, fällt dieses Jahr auf den 2. und 3. October. Sie fängt mit Sexta an, welche Classe, sowie auch Quinta, Quarta und zum Theil auch Tertia, am ersten Tage geprüft werden, am zweiten Tage ist dies der Fall auch noch mit Tertia, und mit Secunda und Prima.

Hierauf erfolgt die Entlassung von 3 Primanern, welchen das Zeugniß der 2ten Nummer zugestanden ist:

1. Rudolph Carl Ferdinand Gregorovius aus Neidenburg.
2. Gustav Theodor Hofheinz aus Barth'en.
3. Heinrich Reinhold Gotthilf Ebel aus Goldbach bei Tapiau.

Den 4ten wird die Translocation bekannt gemacht und die vierteljährigen Zeugnisse werden ausgetheilt; dann beginnen mit dem 5. October die Ferien. Sie dauern bis zum 15., an welchem Tage der neue Cursus seinen Anfang nimmt. Den 12. und 13. habe ich zur Prüfung derer, die aufgenommen zu werden wünschen, bestimmt.

Unterstützt sind folgende Schüler:

1. Aus dem Fonds des Collegii Albertini für Schüler, die der polnischen Sprache gewachsen sind:

die Primaner Clemens, Gizycki, Schadebrot, Grawert.
die Secundaner Gorzitza, Lobert, Rutkowski.

2. Aus dem Verein zur Unterstützung hilfbedürftiger Gymnasiasten:
der Primaner Lukatis.

dem Secundaner Czwalina ist auch eine Unterstützung zugesichert, aber er hat noch keine erhalten; dies zeigte ich schon im vorjährigen Programm an, ich versicherte dass er es sehr wohl verdient; er ist sich gleich geblieben, und so wäre es wohl zu wünschen, dass der junge Mensch endlich das erhalte, was ihm längst versprochen ist.

3. Aus dem Stipendien-Fonds des hiesigen Gymnasii:
v. Frankenberg, der in Ostern bereits zur Universität entlassen ist.
Die Primaner Kleckel, Hofheinz, Triebensee, Clemens, Losch,
Die Secundaner Haerber, Groehn, Dietrich, und
der Tertianer Skupch.
-